Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (fjärde avdelningen)

den 9 december 2015*

”Statligt stöd — Gruvindustrin — Det statliga stöd som Grekland har genomfört till förmån för gruvföretaget Ellinikos Chrysos — Avtal om överlåtelse av en gruva till ett lägre pris än marknadsvärdet och skattebefrielse för denna överlåtelse — Beslut att stödåtgärderna är rättsstridiga och att motsvarande belopp ska återkrävas — Begreppet fördel — ”Privat investerare”-kriteriet”

I målen T-233/11 och T-262/11,

Republiken Grekland, företrädd av P. Mylonopoulos, V. Asimakopoulos, G. Kanellopoulos och A. Iosifidou, samtliga i egenskap av ombud,

sökande i mål T-233/11,

Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomixanias Chrysou, Kifissia (Grekland), inledningsvis företrätt av advokaterna K. Adamantopoulos, E. Petritsi, E. Trova och P. Skouris, därefter av advokaterna K. Adamantopoulos, E. Trova, P. Skouris och E. Roussou,

sökande i mål T-262/11,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av É. Gippini Fournier och D. Triantafyllou, båda i egenskap av ombud,

svarande,

angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 2011/452/EU av den 23 februari 2011 om det statliga stöd C 48/08 (f.d. NN 61/08) som Grekland har genomfört till förmån för Ellinikos [Chrysos AE] (EUT, L 193, s. 27),

meddelar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden M. Prek samt domarna I. Labucka och V. Kreuschitz (referent),

justitiesekreterare: handläggaren S. Spyropoulos,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 januari 2015,

följande

* Rättegångsspråk: grekiska och engelska.

Dom

Bakgrund till tvisten

Faktiska omständigheter

1 Kassandragruvorna (Grekland) ligger i distriktet Halkidikí (Grekland), som ingår i regionen centrala Makedonien (Grekland), i norra delen av det grekiska fastlandet. I detta gruvområde ingår Olympias-gruvan (Grekland), där det bryts bly, zink och guld, Stratoni-gruvan (Grekland), där det bryts bly och zink, och Skouries-gruvan (Grekland), som är en fyndighet med koppar och guld.

2 Sedan Symvoulio tis Epikrateias (Högsta förvaltningsdomstolen i Grekland) den 6 december 2002 (dom nr 3615/2002) ogiltigförklarat tillstånden för det existerande utvidgningsprojektet avseende Stratoni-gruvan, på grund av fel som begåtts i förfarandet, däribland att det inte fattats något gemensamt beslut av de fem behöriga ministrarna (ministrarna för utveckling, miljö, jordbruk, kultur och hälsa), har det inte bedrivits någon verksamhet i denna gruva. För att verkställa denna dom har utvecklingsministeriet fattat två beslut: I det första beslutet förbjöds all gruvdrift i Stratoni-gruvan, och i det andra beslutet föreskrevs att ytterligare säkerhetsåtgärder skulle vidtas.

3 Den 18 februari 2003 beviljade utvecklingsministeriet ett nytt tillstånd för gruvdrift i Stratoni-gruvan och upphävde sina tidigare beslut av den 7 och den 29 januari 2003. Ingen verksamhet förekom emellertid i någon av Kassandragruvorna under hela året 2003.

4 Kassandragruvorna tillhörde från år 1927 ett grekiskt bolag, till dess de såldes genom ett offentligt anbudsförfarande till TVX Hellas AE, som är ett bolag som kontrolleras av TVX Gold Inc., som är ett kanadensiskt bolag som i juni 2002 fusionerats med en kanadensisk koncern i vilken Kinross Gold Corp. är moderbolag (nedan kallat Kinrosskoncernen).

5 På grund av redan gjorda investeringar och utgifter för att återställa miljön i enlighet med de krav som anges i de förvaltningsbeslut och domstolsavgöranden som omnämns i punkterna 2 och 3 ovan drabbades TVX Hellas av betydande förluster. Kinrosskoncernen beslutade därför att avbryta sitt dotterbolags verksamhet i Kassandragruvorna från och med januari 2003 och lämna den grekiska marknaden.

6 För att slutgiltigt avsluta sin verksamhet i Grekland inledde Kinrosskoncernen förhandlingar med grekiska staten, vilka den 12 december 2003 ledde till ett utomrättsligt avtal, som ratificerades genom artikel 51 i den grekiska lagen nr 3220/2004 (nedan kallat det utomrättsliga avtalet).

7 Genom det utomrättsliga avtalet förvärvade Republiken Grekland TVX Hellas tillgångar, enligt beskrivningen i del II i nämnda utomrättsliga avtal, och betalade sistnämnda bolag 11 miljoner euro som ersättning därför.

8 Samma dag undertecknade Republiken Grekland ett avtal om försäljning av nämnda tillgångar till Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomixanias Chrysou (nedan kallat Ellinikos Chrysos), vilket är ett bolag som skapats för att förvärva nämnda tillgångar och i vilket den främste investeraren var European Goldfields Ltd., som är ett kanadensiskt bolag specialiserat inom förvärv, prospektering och utveckling av gruvor i Balkan. Nämnda avtal ratificerades genom artikel 52 i den grekiska lagen nr 3220/2004 (nedan kallat det omtvistade avtalet).

Relevanta avtalsbestämmelser

9 Genom artikel 51 i den grekiska lagen nr 3220/2004 ratificeras det utomrättsliga avtalet och preciseras att parterna i detta avtal godtagit denna överenskommelse för att undvika åratal av kostsamma domstols- och förlikningsförfaranden, med oviss utgång. Detta utomrättsliga avtal utgör en ömsesidig, total och fullständig reglering av anspråk från grekiska staten, TVX Hellas och TVX Gold rörande samtliga rättigheter eller fordringar de har mot varandra.

10 Enligt det utomrättsliga avtalet förvärvar grekiska staten TVX Hellas samtliga tillgångar och förbinder sig dels att till detta bolag utbetala en rimlig ekonomisk ersättning uppgående till 11 miljoner euro, dels befria nämnda bolag och dess styrelseledamöter från allt förvaltningsrättsligt eller straffrättsligt ansvar och allt ansvar för eventuella överträdelser av miljölagstiftning, vilka ska anses preskriberade. Enligt nämnda utomrättsliga avtal ska vidare överlåtelsen av nämnda tillgångar ske genom offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning* av lagen om ratificering av detta avtal, utan att det krävs någon annan form av registrering enligt relevanta bestämmelser.

11 Genom artikel 52 i den grekiska lagen nr 3220/2004 ratificeras det omtvistade avtalet, varigenom grekiska staten till bolaget Ellinikos Chrysos överlåtit samtliga tillgångar som denna förvärvat från TVX Hellas enligt det utomrättsliga avtalet.

12 Enligt artikel 1 i det omtvistade avtalet säljer och överlåter grekiska staten samtliga TVX Hellas tillgångar, som den förvärvat enligt det utomrättsliga avtalet, till Ellinikos Chrysos ”i befintligt skick”. I nämnda artikel uppräknas därefter samtliga tillgångar och föreskrivs bland annat att ”grekiska staten överlåter till förvärvaren även samtliga existerande administrativa tillstånd och andra tillstånd samt alla överenskommelser som inte uppsagts eller suspenderats genom domstolsavgörande, såsom de framgår av bilaga IV till förevarande avtal”.

13 I artikel 1.3 i det omtvistade avtalet preciseras att Ellinikos Chrysos ”inte har något ansvar för skador på miljön eller tredje mans skadeståndsanspråk som uppkommit före offentliggörandet av ratificeringen av förevarande avtal eller som berör händelser som inträffat därefter”.

14 I artikel 2 i det omtvistade avtalet anges att ”[p]riset på samtliga tillgångar som tillhört TVX Hellas, och som säljs genom detta avtal, är 11 miljoner euro” och att ”[d]etta pris ska betalas – inom fem arbetsdagar från och med att ratificeringslagen offentliggörs i den officiella tidningen – direkt till TVX Hellas, och avräknas från detta bolags fordran gentemot grekiska staten enligt det utomrättsliga avtalet”.

15 I artikel 3 i det omtvistade avtalet, med rubriken ”Förvärvarens och grekiska statens respektive skyldigheter”, beskrivs vad parterna har för ömsesidiga skyldigheter, förutom vad som framgår av artikel 1.3 i samma avtal. Enligt artikel 3.1 i detta avtal förbinder sig förvärvaren bland annat:

> ”a) att vidta alla åtgärder och genomföra alla förfaranden för miljöskydd och underhåll … fram till utgången av den i artikel 3.3 angivna fristen för att erhålla nödvändiga tillstånd,
>
> b) att påbörja, i varje gruva eller del av gruva, för vilka vederbörliga driftstillstånd och övriga tillstånd inte upphävts eller suspenderats genom domstolsavgörande, förberedande förfaranden så att driften i dessa kan inledas inom en rimlig tidsfrist som inte får överskrida tre månader. Vad rör iordningställandet av Kassandragruvorna ska förvärvaren anställa nödvändig personal, däribland tidigare anställda i Kassandragruvorna …”

16 I artikel 3.2 i det omtvistade avtalet anges dessutom att förvärvararen förpliktar sig att ”inom 24 månader från offentliggörandet av lagen om ratificering av förevarande avtal upprätta en fullständig investeringsplan avseende utvecklingen av Kassandragruvorna samt om uppförande och drift av smältverket för guldutvinning, tillsammans med de studier som krävs enligt relevant lagstiftning för erhållande av nödvändiga tillstånd”.

17 I artikel 3.3 i det omtvistade avtalet anges att grekiska staten förbinder sig att ”inom två månader undersöka den investeringsplan som ingivits enligt föregående punkt, och att utställa nödvändiga tillstånd inom högst tre månader”.

18 I artikel 3.4 i det omtvistade avtalet anges att ”[i]nvesteringsplanen, såsom den godkänts av behöriga myndigheter, ska anses utgöra en bilaga till förevarande avtal och ingå i detsamma och det binder parterna i enlighet med avtalets föreskrifter”.

19 I artikel 3.5 i det omtvistade avtalet anges att förvärvaren förbinder sig att ”genomföra den godkända investeringsplanen genom att återuppta produktionen inom de tidsfrister som föreskrivs i de administrativa tillstånd denne erhåller”.

20 I artikel 4 i det omtvistade avtalet, med rubriken ”Följder om parterna inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet”, föreskrivs att om någon av avtalsparterna inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet utgör detta skäl för uppsägning av avtalet. Om avtalet sägs upp är förvärvaren skyldig att lämna samtliga tillgångar till grekiska staten och denna ska direkt ersätta förvärvaren med det betalda priset, uppgående till 11 miljoner euro, samt en rimlig ersättning. Ett av de giltiga skälen för uppsägning är att grekiska staten ensidigt ändrar avtalsvillkoren och reglerna om tillstånd för investeringsplanen genom att anta föreskrifter i lag eller annan författning eller genom att vidta förvaltningsåtgärder av olika slag.

21 Enligt artikel 5 i det omtvistade avtalet ”gäller inte ekonomiska skyldigheter avseende Kassandragruvorna för förvärvaren om dessa har uppkommit innan lagen om ratificering av detta avtal offentliggjorts” och ”överlåtelsen till förvärvaren av samtliga tillgångar som tillhört TVX Hellas, och som förvärvats av grekiska staten, är undantagen från överlåtelseskatt”.

22 Genom artikel 53 i den grekiska lagen nr 3220/2004 ratificeras ett annat avtal, som den 22 december 2003 ingåtts mellan TVX Hellas, TVX Gold, Ellinikos Chrysos och grekiska staten och som rör hur priset för transaktionen ska betalas, enligt artikel 2 i det omtvistade avtalet. I artikel 4 i sistnämnda avtal föreskrivs att om ratificeringen genom lag inte kan ske före den 31 januari 2004 förpliktar sig grekiska staten att till Ellinikos Chrysos återbetala det förskott Ellinikos Chrysos ska betala till TVX Hellas enligt artikel 1 i samma avtal.

23 Enligt artikel 56 i den grekiska lagen nr 3220/2004 ska det omtvistade avtalet anses träda i kraft dagen efter det att lagen offentliggörs i *Republiken Greklands officiella tidning*. Lagen offentliggjordes den 28 januari 2004. Den 30 januari 2004 betalade Ellinikos Chrysos 11 miljoner euro och fullföljde därigenom sin betalningsskyldighet.

Administrativt förfarande

24 Den 9 juli 2007 mottog Europeiska gemenskapernas kommission ett klagomål i vilket det gjordes gällande att Republiken Grekland genom det omtvistade avtalet beviljat två stödåtgärder till Ellinikos Chrysos. De grekiska myndigheterna yttrade sig över klagomålet genom skrivelse av den 5 november 2007. Kommissionen begärde därefter ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 7 april 2008 och den 25 juni 2008, vilka de grekiska myndigheterna besvarade genom skrivelser av den 13 maj och den 30 juli 2008.

25 Genom beslut av den 10 december 2008 inledde kommissionen ett formellt granskningsförfarande avseende de aktuella stödåtgärderna med stöd av artikel 108.2 FEUF, och anmodade de berörda parterna att yttra sig (beslut K(2008) 7853 slutlig (EUT C 56, 2009, s. 45) (nedan kallat beslutet om att inleda förfarandet).

26 Ellinikos Chrysos yttrade sig över beslutet om att inleda förfarandet den 10 april 2009. Som svar på en begäran om kompletterande upplysningar inkom Ellinikos Chrysos med kompletterande yttranden den 29 juli 2009, den 15 januari 2010 och den 4 maj 2010. Dessutom hölls två möten mellan kommissionen och Ellinikos Chrysos den 26 juni 2009 och den 24 juni 2010.

27 Tre övriga berörda parter yttrade sig också, närmare bestämt European Goldfields, Kassandragruvornas fackföreningar och den grekiska gruvmyndigheten. Slutligen sände Ellinikos Chrysos den 4 januari 2011 kommissionen en informell handling där bolaget gav uttryck för sin oro över hur kommissionen bedömt och förstått de faktiska omständigheterna och över vilken värderingsmetod den bestämt.

4. *Det angripna beslutet*

28 Den 23 februari 2011 antog kommissionen beslut 2011/452/EU om det statliga stöd C 48/08 (f.d. NN 61/08) som Grekland har genomfört till förmån för Ellinikos Chrysos (EUT L 193, s. 27) (nedan kallat det angripna beslutet), i vilket detta stöd förklaras oförenligt med den inre marknaden (artikel 1) och Republiken Grekland förpliktas att återkräva det (artiklarna 2 och 3).

29 Artikeldelen i det angripna beslutet har följande lydelse:

”Artikel 1

Det statliga stöd till ett belopp av 15,34 miljoner euro som [Republiken Grekland] olagligen har genomfört till förmån för Ellinikos [Chrysos] i strid med artikel 108.3 [FEUF] … är oförenligt med den inre marknaden.

Artikel 2

1. [Republiken Grekland] ska återkräva det stöd som avses i artikel 1 från stödmottagaren.

2. Det stöd som ska återkrävas ska innefatta ränta från och med den dag då stödet ställdes till stödmottagarnas förfogande till den dag det har återbetalats.

…

Artikel 3

1. Återkravet av det stöd som avses i artikel 1 ska genomföras omedelbart och effektivt.

2. [Republiken Grekland] ska säkerställa att detta beslut genomförs inom fyra månader från delgivningen av detta beslut.”

30 I beslutet beskrivs de två stödåtgärderna enligt följande (skälen 15-18 i det angripna beslutet):

”II.c. Åtgärd 1: Försäljningspris under marknadsvärdet

(15) … grekiska staten [sålde] Kassandragruvorna till Ellinikos [Chrysos] för 11 miljoner euro, utan någon föregående värdering av tillgångarna eller något offentligt anbudsförfarande. Försäljningen omfattade

a) gruvorna i Stratoni, Skouries och Olympias, inklusive de tillhörande gruvdriftsrättigheterna

b) mark

c) mineralreserver och

d) fasta tillgångar (gruvdrifts- och bearbetningsutrustning, arbetarbostäder och industribyggnader).

Enligt de grekiska myndigheterna var syftet med åtgärden att hitta en ägare som var villig att bedriva gruvdrift och på så sätt bevara sysselsättningen och skydda miljön.

…

II.d. Åtgärd 2: Skattebefrielse och reducering av juridiska kostnader …

(18) I detta beslut har kommissionen kommit fram till ett totalt stödbelopp på 15,34 miljoner euro för åtgärd 1 och 2 …”

31 Vad avser den första stödåtgärden och särskilt beräkningen av värdet för Kassandragruvorna, beräknade kommissionen det enskilda värdet för de tre gruvorna (Stratoni, Olympias och Skouries) som utgör Kassandragruvorna, baserat på ekonomiska faktorer som var tillämpliga vid tidpunkten för försäljningen och möjligheten att bedriva verksamhet i respektive gruva. För beräkningen av detta värde utgick kommissionen från ett expertutlåtande från ett internationellt konsultföretag inom gruvindustrin, som upprättats för European Goldfields räkning, i samband med detta bolags planer på att öka sitt aktiekapital i nämnda bolag. Expertutlåtandet avsåg situationen vid midnatt den 30 juni 2004 (nedan kallat expertutlåtandet). I utlåtandet som hade utarbetats med tillämpning av avkastningsvärdemetoden, som kommissionen ansåg skulle tillämpas vid den aktuella beräkningen, angavs följande nettovärden för de tre gruvorna: ett negativt värde på - 28,79 miljoner US-dollar (USD) eller -23,7 miljoner euro, för Olympias-gruvan, och positiva värden på 10,48 miljoner USD eller 8,6 miljoner euro för Stratoni-gruvan och 15,72 miljoner USD eller 12,9 miljoner euro, för Skouries-gruvan, vilket tillsammans ger ett negativt värde på -2,59 miljoner euro. (skälen 68-74 i det angripna beslutet)

32 Vad rör just Olympias-gruvans värde angav kommissionen emellertid följande i skälen 75 och 76 i det angripna beslutet:

”(75) …[N]ettonuvärdet (vid nära produktionsnivå) för Olympias vid tidpunkten för försäljningen [var] verkligen … negativt. Trots det [innebär] det negativa nettonuvärdet för Olympias … att vid tidpunkten för försäljningen borde de förväntade vinsterna från driften av gruvan vara negativa med den prisnivå som har observerats under de senaste 11 åren. Med tanke på guldpriset skulle varje ägare av Olympias ha valt att inte bedriva någon verksamhet vid gruvan och försökt undvika förluster i så stor utsträckning som möjligt. Så som visats skulle köparen, genom att inte bedriva någon gruvverksamhet, kunna begränsa förlusterna till 5,5 miljoner euro, vilket motsvarar de kostnader som köparen måste stå för enligt avtalet på grund av miljöskyddet och av underhållsskäl. Man kan dock inte dra någon slutsats enbart av detta att värdet på Olympias

skulle kunna uppskattas till – 5,5 miljoner euro eftersom ägandet av gruvan i princip också innebär ett alternativt värde: ägaren kan bedriva gruvverksamhet när tiderna är goda (när guldpriserna är tillräckligt höga) och välja att inte bedriva någon verksamhet då tiderna är dåliga (när guldpriserna inte är tillräckligt höga). Följaktligen skulle Ellinikos [Chrysos] ha kunnat valt att ta över gruvan som en del av Kassandragruvpaketet eller i syfte att kunna genomföra de nödvändiga investeringarna i Olympias-gruvan vid en senare tidpunkt för att på ett lönsamt sätt återuppta exploateringen om guldpriserna skulle stiga till nivåer som låg (avsevärt) över den nivå som observerade[s] under den föregående perioden mellan 1993 och 2003.

(76) Det är tämligen komplicerat att göra en tillförlitlig uppskattning av detta alternativa värde. Vad som är ännu viktigare är att ett sådant värde skulle behöva justeras för att ta hänsyn till en (förmodligen hög) sannolikhet att även om guldpriserna var tillräckligt höga för att garantera en lönsam drift finns det risk för att ett tillstånd för denna gruva eventuellt inte skulle beviljas. … Olympias tillstånd för gruvdrift och guldbearbetning [hade] återkallats av miljömässiga skäl som bedömdes som allvarliga. Det vore därför lämpligt att betrakta Olympias chanser för ett alternativt värde som konservativt uppskattade till noll. Följaktligen bör nettovärdet för Olympias uppskattas till – 5,5 miljoner euro.”

Förfarandet och parternas yrkanden

33 Republiken Grekland väckte talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 28 april 2011, vilken registrerades under målnumret T-233/11.

34 Ellinikos Chrysos väckte talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 20 maj 2011, vilken registrerades under målnumret T-262/11.

35 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 9 augusti 2011 ansökte European Goldfields om att få intervenera i mål T-233/11 till stöd för Republiken Greklands yrkanden.

36 Genom beslut av den 7 september 2011 avslog ordföranden på tribunalens femte avdelning den i punkt 35 ovan angivna interventionsansökan enligt artikel 40 andra stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol, vilken enligt artikel 53 första stycket i stadgan är tillämplig på förfarandet vid tribunalen, med motiveringen att det rör sig om ett mål mellan en medlemsstat och en unionsinstitution samt förpliktade European Goldfields att bära sina rättegångskostnader.

37 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 9 augusti 2011 ansökte European Goldfields om att få intervenera i mål T-262/11 till stöd för Ellinikos Chrysos.

38 Genom beslut av den 27 mars 2012 avslog ordföranden på tribunalens femte avdelning interventionsansökan som avses i punkt 37 ovan, enligt artikel 40 andra stycket i domstolens stadga, som är tillämplig på förfarandet vid tribunalen enligt artikel 53 första stycket i samma stadga, med motiveringen att European Goldfields endast visat att det hade ett indirekt och potentiellt intresse av tvistens utgång samt förpliktade detta bolag att bära sina rättegångskostnader.

39 På grund av en ändring i sammansättningen av tribunalens avdelningar beslutade tribunalens ordförande den 3 oktober 2013 att målen skulle tilldelas en annan referent, som tjänstgör på fjärde avdelningen, som således tilldelades båda dessa mål.

40 Såsom en processledningsåtgärd i enlighet med artikel 64.3 a i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991 ställde tribunalen den 7 augusti 2014 skriftliga frågor till parterna. Parterna besvarade frågorna inom fristen.

41 Samma dag anmodade tribunalen parterna att yttra sig över en eventuell förening av målen T-233/11 och T-262/11 med avseende på det muntliga förfarandet och domen.

42 Den 2 september 2014 gav kommissionen in ett yttrande och angav att den i princip inte hade något att invända mot att målen förenas.

43 Genom e-postmeddelande av den 1 och 2 oktober 2014 angav Republiken Grekland att den motsatte sig att målen T-233/11 och T-262/11 förenas. Republiken Grekland angav även att om målen förenas ska vissa uppgifter i akten i mål T-233/11 behandlas konfidentiellt, varvid den begärde att vissa i begäran angivna uppgifter i akten skulle behandlas konfidentiellt i förhållande till intervenienten samt bifogade en icke-konfidentiell version av sina skrivelser.

44 Den 29 oktober 2014 beslutade tribunalen att inte förena målen T-233/11 och T-262/11 med avseende på det muntliga förfarandet.

45 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (fjärde avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet.

46 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens muntliga frågor vid förhandlingen den 28 januari 2015. Vid förhandlingen tillfrågades parterna huruvida målen T-233/11 och T-262/11 eventuellt kan förenas med avseende på domen. I mål T-233/11 upprepade Republiken Grekland att den motsatte sig att målen förenas i detta avseende, medan kommissionen inte framförde några invändningar. I mål T-262/11 motsatte sig parterna inte formellt denna förening.

47 Republiken Grekland och Ellinikos Chrysos (nedan tillsammans kallade sökandena) har yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara det angripna beslutet, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

48 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan i mål T-233/11 och avvisa talan i vissa delar i mål T-262/11 och ogilla talan i övriga delar, samt

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

49 Målen förenas vad gäller domen i enlighet med artikel 68.1 i tribunalens rättegångsregler.

1. *Upptagande till sakprövning*

50 I mål T-262/11 har kommissionen uttryckt tvivel huruvida ansökan kan upptas till sakprövning med hänsyn till artikel 21 i domstolens stadga och artikel 44.1 c i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991, eftersom ansökan är onödigt lång och eftersom grunderna presenteras på ett osammanhängande sätt. Det är dessutom otydligt att hänvisa till bilagorna utan att ange vilken sida det rör sig om. Nämnda bilagor är vidare inte författade på det språk som valts som rättegångsspråk i nämnda mål i enlighet med artikel 35.3 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991, varför kommissionen valt att inte undersöka dem. Om Ellinikos Chrysos gör gällande att kommissionen har missuppfattat bolagets argument, anser kommissionen att denna missuppfattning i så fall beror på att ansökan brister i klarhet.

51 Ellinikos Chrysos har bestritt kommissionens argument.

52 Tribunalen erinrar härvid om att enligt artikel 21 i domstolens stadga och artikel 44.1 c i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991 ska en ansökan innehålla uppgifter om föremålet för talan samt en kortfattad framställning av grunderna för denna.

53 Enligt rättspraxis ska dessa uppgifter vara så klara och precisa att svaranden kan förbereda sitt försvar och att tribunalen kan pröva talan. Detsamma gäller för varje yrkande, vilket ska förenas med grunder och argument mot bakgrund av vilka såväl svaranden som tribunalen ska kunna avgöra om yrkandet är välgrundat (dom av den 7 juli 1994, Dunlop Slazenger/kommissionen, T-43/92, REG, EU:T:1994:79, punkt 183). För att en talan ska kunna tas upp till sakprövning krävs det att de väsentligaste faktiska och rättsliga omständigheter som talan grundas på åtminstone kortfattat men på ett konsekvent och begripligt sätt framgår av innehållet i själva ansökan. Även om innehållet i en ansökan i detta hänseende kan understödjas och kompletteras i specifika avseenden, genom hänvisning till vissa avsnitt i bifogade handlingar, kan en generell hänvisning till andra handlingar, även om de bifogas ansökan, inte kompensera avsaknaden av väsentliga delar av den rättsliga argumentering som enligt ovannämnda bestämmelser ska återfinnas i själva ansökan (se dom av den 17 september 2007, Microsoft/kommissionen, T-201/04, REG, EU:T:2007:289, punkt 94 och där angiven rättspraxis, dom av den 7 maj 2009, NVV m.fl./kommissionen, T-151/05, REG, EU:T:2009:144, punkt 61 och där angiven rättspraxis, och dom av den 5 oktober 2011, Transcatab/kommissionen, T-39/06, REU, EU:T:2011:562, punkt 366 och där angiven rättspraxis). Det ankommer dessutom inte på tribunalen att i bilagorna söka efter och identifiera de grunder och argument som den till äventyrs skulle kunna anse utgör grunden för talan, eftersom bilagorna enbart ska tjäna som bevismaterial och som ett medel för målets utredning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 september 2014, MasterCard m.fl./kommissionen, C-382/12 P, REU, EU:C:2014:2201, punkt 40, dom NVV m.fl./kommissionen, se ovan, EU:T:2009:144, punkt 61, och dom Transcatab/kommissionen, se ovan, EU:T:2011:562, punkt 366).

54 Tribunalen konstaterar i förevarande fall att trots att grunderna presenterats och strukturerats mindre tydligt går det ändå att förstå vad invändningarna mot det angripna beslutet går ut på. Saken är nämligen tydligt definierad, närmare bestämt en ansökan om ogiltigförklaring av det angripna beslutet, och de åberopade grunderna rör dels felaktig tillämpning och tolkning av artikel 107.1 FEUF, och flera felaktigheter i bedömningen av de faktiska omständigheterna vad avser frågan huruvida det föreligger ett statligt stöd, dels åsidosättande av rätten till försvar, åsidosättande av sökandens processuella rättigheter samt maktmissbruk och åsidosättande av principen om god förvaltning och av skyldigheten att göra en opartisk och omsorgsfull prövning.

55 Vad rör bilagorna framgår det dessutom av rättspraxis att även om innehållet i en ansökan kan understödjas och kompletteras i specifika avseenden, genom hänvisning till utdrag ur bifogade handlingar, kan en generell hänvisning till andra handlingar, även om de har bifogats ansökan, inte kompensera avsaknaden av väsentliga delar av den rättsliga argumentering som ska återfinnas i själva ansökan (se dom MasterCard m.fl./kommissionen, punkt 53 ovan, EU:C:2014:2201, punkt 40 och där angiven rättspraxis).

56 Såsom kommissionen har påpekat har Ellinikos Chrysos i ansökan hänvisat till långa bilagor, i vilka endast korta passager är relevanta som stöd för ett visst argument, vilket gör det svårare att pröva talan. Även om detta är beklagligt konstaterar tribunalen emellertid att det i förevarande fall ändå varit möjligt att förstå innehållet i de argument som talan grundar sig på, vilka förekommer i själva ansökan och vilka endast grundas på bilagorna som stödbevisning, varvid dessa passager i de flesta fall markerats i dessa bilagor.

57 Ansökan har således utformats på ett sätt som gjort det möjligt för kommissionen att förbereda sitt försvar och för tribunalen att förstå grunden för talan. Ansökan ska därför anses uppfylla de formkrav som uppställts i punkt 53 ovan angiven rättspraxis. Talan ska således upptas till sakprövning.

2. Prövning i sak

Sammanfattning av grunderna för talan om ogiltigförklaring

58 Republiken Grekland och Ellinikos Chrysos har till stöd för respektive talan anfört tre respektive två grunder. Sökandenas respektive första grund är i huvudsak identisk och rör felaktig tolkning och tillämpning av artiklarna 107.1 FEUF och 108.2 FEUF samt felaktig bedömning av de faktiska omständigheterna vad rör förekomsten av ett statligt stöd. Det görs gällande att kommissionen

— vad avser den första stödåtgärden (försäljningen av Kassandragruvorna till ett pris som understiger deras marknadsvärde),

a) felaktigt ansett att villkoret om användning av statliga medel var uppfyllt, trots att grekiska staten endast fungerat som mellanhand i transaktionen, eller

b) i andra hand felaktigt tillämpat ”privat investerare”-kriteriet, eller

c) felaktigt ansett att villkoret om att det måste föreligga en fördel var uppfyllt, på grund av en felaktig beräkning av värdet på de tillgångar som ingår i transaktionen,

d) i mål T-233/11 gjort en felaktig bedömning av villkoret om snedvridning av konkurrensen och om inverkan på handeln mellan medlemsstaterna (enligt Republiken Greklands mening),

— vad avser den andra stödåtgärden (undantag från skyldigheten att betala skatt för transaktionen),

a) gjort en felaktig bedömning vad avser villkoret om att det måste föreligga en fördel, och

b) i mål T-233/11 gjort en felaktig bedömning av villkoret om snedvridning av konkurrensen och om inverkan på handeln mellan medlemsstaterna (enligt Republiken Greklands mening).

59 Vad avser sökandenas övriga grunder skiljer de sig åt. I mål T-233/11 har Republiken Grekland gjort gällande felaktig tolkning och tillämpning av artikel 14.1 andra meningen i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [108 FEUF] (EGT L 83, s. 1), eftersom kravet att stödet ska återkrävas strider mot principerna om proportionalitet, lojalt samarbete, rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar (andra grunden). Republiken Grekland hävdar dessutom att kommissionen lämnat en otillräcklig och motsägelsefull motivering och åsidosatt artikel 296 FEUF på flera punkter vad rör förekomsten av en fördel och en snedvridning av konkurrensen (tredje grunden). I mål T-262/11 har Ellinikos Chrysos gjort gällande åsidosättande av dess rätt till försvar och av dess processuella rättigheter samt maktmissbruk och åsidosättande av principen om god förvaltning och av skyldigheten att göra en opartisk och omsorgsfull prövning (fjärde grunden).

Den första grunden: Felaktig tolkning och tillämpning av artiklarna 107.1 FEUF och 108.2 FEUF samt felaktigheter i bedömningen av de faktiska omständigheterna rörande förekomsten av ett stöd (målen T-233/11 och T-262/11)

Den första stödåtgärden

– Inledande synpunkter

60 Vad rör den första stödåtgärden, det vill säga försäljningen av Kassandragruvorna till ett pris som understiger marknadspriset (nedan kallad den omtvistade försäljningen), går sökandenas invändningar ut på att ifrågasätta kommissionens slutsats om att det föreligger en fördel till förmån för Ellinikos Chrysos. I detta sammanhang kan sökandenas argument delas upp i tre delar. I den första delen ifrågasätter sökandena att statliga medel använts och således att grekiska staten lämnat ett stöd. I den andra delen hävdar sökandena att kommissionen för det första inte beaktat en rad viktiga omständigheter i sin beräkning av Kassandragruvornas marknadsvärde, för det andra felaktigt tillämpat ”privat investerare”-kriteriet, för det tredje felaktigt och selektivt stött sig på uppgifter i ett expertutlåtande och för det fjärde gjort en felaktig beräkning i sin bedömning av marknadsvärdet på de tillgångar som Ellinikos Chrysos förvärvat. I den tredje delen har Republiken Grekland, vad avser mål T-233/11, även ifrågasatt förekomsten av en snedvridning av konkurrensen och en inverkan på handeln mellan medlemsstaterna.

61 Tribunalen kommer först att pröva den andra delgrunden om förekomsten av en fördel och om tillämpning av ”privat investerare”-kriteriet, och därefter den första delgrunden, som rör frågan huruvida denna fördel kan läggas staten till last, och slutligen, vilket endast gäller mål T-233/11, den tredje delgrunden om förekomsten av en snedvridning av konkurrensen och en inverkan på handeln mellan medlemsstaterna.

– Den andra delgrunden: Felaktig bedömning av villkoret om förekomst av en fördel

62 Sökandena ifrågasätter kommissionens bedömning angående förekomsten av en fördel, som följer av en felaktig bedömning av vissa faktiska omständigheter (första invändningen), den felaktiga och selektiva tillämpningen av expertutlåtandet (andra invändningen), en uppenbart oriktig bedömning vid tillämpningen av ”privat investerare”-kriteriet (tredje invändningen) och en felaktig beräkning av värdet på de tillgångar som transaktionen omfattar (fjärde invändningen).

63 Vad rör den första invändningen, i vilken det görs gällande att kommissionen gjort en felaktig bedömning av de faktiska omständigheterna, hävdar Ellinikos Chrysos för det första att det omtvistade avtalet inte innebär en överlåtelse av fast egendom eller av Kassandragruvorna som ett verksamt företag, utan endast tillgångarna i TVX Hellas, som är ett bolag i konkurs. För det andra hävdas dels att priset på 11 miljoner euro som betalats för den omtvistade överlåtelsen inte återspeglar de överlåtna tillgångarnas värde, utan endast en del av kostnaderna för att befria TVX Hellas från investeringsplanen avseende Kassandragruvorna, dels att detta belopp inte utgör en reell kompensation för fordringar mellan grekiska staten och TVX Hellas, eftersom dessa fordringar varken är säkra eller ostridiga.

64 Republiken Grekland har hävdat att den omtvistade försäljningen inte borde ha inletts genom ett offentligt anbudsförfarande, såsom kommissionen hävdar, eftersom den aktuella transaktionen inte omfattas av tillämpningsområdet för de år 2003 gällande direktiven avseende offentlig upphandling. Republiken Grekland har dessutom åberopat punkt II.2 d i kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader (EUT C 209, 2007, s. 3), som kommissionen var skyldig att följa.

65 Vad rör den andra invändningen har sökandena kritiserat kommissionens bedömning avseende förekomsten av en fördel, i den del denna grundas på expertutlåtandet. Sökandena ifrågasätter inte utlåtandets trovärdighet i sig utan endast det sätt på vilket kommissionen använt och bedömt utlåtandet. För det första har nämnda utlåtande författats i samband med projektet att öka European Goldfields aktieinnehav i Ellinikos Chrysos. För det andra gjordes denna utvärdering efter det att det omtvistade avtalet ingåtts. För det tredje innehåller detta utlåtande inte en värdering av TVX Hellas samtliga tillgångar när de såldes i december 2003, utan endast deras potentiella nuvärde vid värderingen av de gruvor som tillhör Ellinikos Chrysos, som är en ny och trovärdig investerare som planerar att investera i guldutvinning. För det fjärde grundas nämnda expertutlåtande på antagandet att de tre Kassandragruvorna var ”nära produktionsstart”, vilket inte överensstämmer med verkligheten vad gäller Kassandragruvorna, eftersom de saknade driftstillstånd.

66 Sökandena har hävdat att kommissionen gjort en selektiv och godtycklig tolkning av uppgifterna i expertutlåtandet genom att i princip godta dess beräkningsmetod men inte dra rimliga slutsatser av den vad rör Stratoni- och Olympias-gruvorna. Sökandena har härvid ingett korrigerade tabeller med de beräkningar de anser vara korrekta för varje beräkningsmetod som föreslagits i detta utlåtande. Resultatet är ett negativt värde mellan – 4,20 och – 4,80 miljoner euro.

67 Vad avser den tredje invändningen har sökandena hävdat att kommissionen tillämpat ”privat investerare”-kriteriet på ett felaktigt sätt. Republiken Grekland har anfört att det måste prövas huruvida grekiska statens beteende är förenligt med ”principen om en medveten privat investerare”, eftersom den ersättning som bestämts i det utomrättsliga avtalet på intet sätt skilde sig från det pris som skulle ha kunnat bestämmas en fri förhandling om försäljning av Kassandragruvorna till någon annan än denna stat, med tanke på att parterna i detta utomrättsliga avtal har ömsesidiga förpliktelser som en följd av verksamheten i dessa gruvor, vilka utgör tillgångar och skulder hos den som säljer dessa gruvor.

68 Sökandena har vidare kritiserat tillämpningen av ”principen om en medveten privat investerare” i dess ”idealiserade form”. De anser att kommissionen borde ha tagit hänsyn till den verkliga privata investeraren, det vill säga Kinrosskoncernen/TVX Hellas, såsom denna såg ut vid den tidpunkt utifrån vilken stödet skulle bedömas. Republiken Grekland har tillagt att för en privat investerare är, vid en konkret försäljning av de aktuella gruvorna, det viktigaste att säkerställa att gruvorna fungerar väl, och ett av de nödvändiga villkoren härför är miljöskydd och arbetsskydd.

69 Vad avser den fjärde invändningen har sökandena hävdat att kommissionen gjort en felaktig beräkning av Kassandragruvornas värde. Sökandena vänder sig mot att kommissionen gjort en separat beräkning för var och en av de aktuella gruvorna, trots att de utgör ett enda och sammanhängande gruvkomplex som har sålts som en enhet och mot kommissionens beräkning av värdet av var och en av gruvorna, med hänvisning till en rad omständigheter de anser kommissionen borde ha beaktat, och som enligt deras mening hade lett till ett annat värde.

70 Vad rör Stratoni-gruvan anser sökandena att dess beräknade värde borde ha varit lägre, eftersom gruvan saknar ett giltigt driftstillstånd. Det tillstånd som beviljades den 18 februari 2003 var nämligen föremål för en talan om ogiltigförklaring vid en nationell domstol när det omtvistade avtalet ingicks och Ellinikos Chrysos kunde inte överta tillståndet genom det aktuella avtalet. Den aktuella gruvan kan således inte anses som en gruva ”nära produktionsstart” och denna gruva togs inte i drift förrän två år efter det att avtalet ingicks. Kommissionen har dessutom varken beaktat underhållskostnaderna för denna gruva som inte var i drift, eller miljökostnaderna för samma gruva, såsom den gjort vad gäller Olympias-gruvan.

71 Vad gäller Skouries-gruvan har sökandena gjort gällande att denna gruva endast är en fyndighet för vilken det krävs betydande kostnader i investeringar och tillståndsförfanden innan den kan tas i drift. Försäljningen innebär endast en överlåtelse av därtill knutna gruvrättigheter, och det är osäkert, i

likhet med vad som är fallet med de övriga gruvorna, huruvida driftstillstånd, kan erhållas, eftersom det är möjligt att väcka talan om ogiltigförklaring av ett sådant tillstånd. Nämnda gruva har aldrig varit i drift, varför den måste anses ha haft ett obetydligt värde när det omtvistade avtalet ingicks.

72 Vad gäller Olympias-gruvan har sökandena påstått att den vid tidpunkten för den omtvistade överlåtelsen hade ett negativt värde (– 23,7 miljoner euro enligt expertutlåtandet) på grund av de höga kostnaderna för transport och guldutvinning, avfallshantering och miljöskydd samt de låga guldpriserna. Sökandena menar dessutom att denna gruvas värde hade stor betydelse när man bestämde ett gemensamt försäljningspris på Kassandra-gruvorna, vilket även kan tänkas påverka värdet på Stratoni-gruvan negativt, eftersom det för att en investering i dessa gruvor ska vara lönsam krävs att det berörda företaget kan utvinna guld i Olympias-gruvan. Kommissionen har således gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning genom att inte ange ett negativt värde för sistnämnda gruva och genom att godtyckligt avvika från värderingen av en sådan gruva i expertutlåtandet (skälen 75 och 76 i det angripna beslutet). Enligt Ellinikos Chrysos var slutligen, enligt det omtvistade avtalet, köparen skyldig att omedelbart investera i guldutvinning och bära kostnaderna därför.

73 Vad avser markområdenas värde har sökandena angett att de markområden som omfattas av det omtvistade avtalet inte kan anses som separata tillgångar i Kassandragruvorna, enligt grekisk gruvlagstiftning (artikel 65 i grekiskt lagstiftningsdekret nr 210/1973), eftersom de endast kan användas för gruvdrift. De är nämligen klassade som gruvområden enligt ett avtal som ingicks år 1995 och klassas som ”industriområden” enligt den grekiska lagen nr 3220/2004, varigenom det omtvistade avtalet ratificerats. Eftersom gruvorna inte var i drift kunde nämnda områden inte användas för gruvföretagets behov och de hade således ett lägre värde än det kommissionen angett. Kommissionen har dessutom godtyckligt valt att indexera värdet på nämnda gruvor i nämnda avtal i enlighet med det allmänna prisindex som gäller för industriproduktion, och således likställt gruvorna med de varor som produceras där.

74 Vad slutligen rör värdet på malmreserverna har Republiken Grekland bestritt beskrivningen av föremålet för den omtvistade försäljningen och invänt mot att kommissionen beaktat fyndigheter, såsom de som beskrivs i expertutlåtandet, även om Ellinikos Chrysos mellan år 2003 och år 2004 behandlat en del mineraler. Republiken Grekland bestrider dessutom kommissionens slutsats att det inte gick att beräkna reservernas värde. Nämnda värde är negativt med hänsyn till de höga lagringskostnaderna och de höga kostnaderna för miljöskydd, i fråga om mineral med koncentrerat guldinnehåll (guldslig) i de aktuella gruvorna.

75 Kommissionen har bestritt sökandenas argument.

76 Enligt artikel 107.1 FEUF är ”stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna”.

77 Enligt fast rättspraxis är begreppet statligt stöd, såsom det definieras i fördraget, av juridisk beskaffenhet och det ska tolkas utifrån objektiva kriterier. Av denna anledning ska unionsdomstolen, i princip och med beaktande av såväl de konkreta omständigheterna i målet som den tekniska eller komplicerade karaktären på de bedömningar som kommissionen har gjort, utöva en fullständig kontroll i frågor som avser huruvida en åtgärd faller inom tillämpningsområdet för artikel 107.1 FEUF (se dom av den 22 december 2008, British Aggregates/kommissionen, C-487/06 P, REG, EU:C:2008:757, punkt 111 och där angiven rättspraxis).

78 Enligt fast rättspraxis kan tillhandahållande av varor eller tjänster till förmånliga villkor utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2004, Valmont/kommissionen, T-274/01, REG, EU:T:2004:266, punkt 44 och där angiven rättspraxis).

79 Vad avser bedömningen av värdet av ett stöd i form av att en fastighet säljs till ett påstått förmånligt pris, ska det utredas huruvida den påstådda stödmottagaren har köpt fastigheten till ett pris som denna inte hade kunnat erhålla under normala marknadsvillkor (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 september 2010, kommissionen/Scott, C-290/07 P, REU, EU:C:2010:480, punkt 68, dom av den 16 december 2010, Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe, C-239/09, REU, EU:C:2010:778, punkt 34 och där angiven rättspraxis, och dom av den 6 mars 2002, Diputación Foral de Álava m.fl./kommissionen, T-127/99, T-129/99 och T-148/99, REG, EU:T:2002:59, punkt 73). Under dessa omständigheter ska värdet av stödet likställas med skillnaden mellan vad stödmottagaren faktiskt har betalat och vad denna under normala marknadsvillkor skulle ha betalat vid samma tidpunkt för att förvärva ett motsvarande markområde av en säljare inom den privata sektorn (dom av den 13 december 2011, Konsum/kommissionen, T-244/08, EU:T:2011:732, punkt 61). När kommissionen fastställer marknadspriset måste den ta hänsyn till den osäkerhet som ett fastställande i efterhand av ett sådant marknadspris kan inbegripa (dom Valmont/kommissionen, punkt 78 ovan, EU:T:2004:266, punkt 45). Nämnda rättspraxis är även tillämplig på andra tillgångar, såsom de tillgångar som ingår i ett gruvföretag.

80 Kommissionen måste härvid göra komplicerade ekonomiska bedömningar (se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Scott, punkt 79 ovan, EU:C:2010:480, punkt 68).

81 När kommissionen har gjort komplicerade ekonomiska bedömningar måste unionsdomstolens prövning av desamma med nödvändighet vara begränsad. Den är begränsad till en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att de faktiska omständigheter som lagts till grund för det angripna valet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 januari 2013, Frucona Košice/kommissionen, C-73/11 P, REU, EU:C:2013:32, punkterna 74 och 75, dom och av den 24 oktober 2013, Land Burgenland m.fl./kommissionen, C-214/12 P, C-215/12 P och C-223/12 P, REU, EU:C:2013:682, punkterna 77 och 78).

82 För att styrka att kommissionen har gjort en sådan uppenbart oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna, som skulle kunna motivera att det angripna beslutet ogiltigförklaras, måste den bevisning som har ingetts av sökandena vara tillräcklig för att medföra att de bedömningar av omständigheterna som återges i beslutet i fråga förlorar sin trovärdighet (dom av den 12 december 1996, AIUFFASS och AKT/kommissionen, T-380/94, REG, EU:T:1996:195, punkt 59, och dom av den 12 februari 2008, BUPA m.fl./kommissionen, T-289/03, REG, EU:T:2008:29, punkt 221).

83 Kommissionen har förvisso ett utrymme för skönsmässig bedömning avseende ekonomiska frågor. Detta innebär emellertid inte att unionsdomstolen inte ska pröva kommissionens tolkning av ekonomiska uppgifter. Unionsdomstolen ska nämligen inte bara pröva huruvida de bevis som åberopats är materiellt riktiga, tillförlitliga och samstämmiga, utan även huruvida dessa bevis utgör samtliga relevanta uppgifter som ska beaktas för att bedöma en komplicerad situation och huruvida de kan ligga till grund för de slutsatser som dragits (dom av den 15 februari 2005, kommissionen/Tetra Laval, C-12/03 P, REG, EU:C:2005:87, punkt 39, se även dom av den 22 november 2007, Spanien/Lenzing, C-525/04 P, REG, EU:C:2007:698, punkterna 56 och 57 och där angiven rättspraxis, och dom kommissionen/Scott, punkt 79 ovan, EU:C:2010:480, punkterna 64 och 65 och där angiven rättspraxis). Unionsdomstolen får dock vid sin prövning inte ersätta den ekonomiska bedömning som gjorts av kommissionen med sin egen bedömning (dom Spanien/Lenzing, punkt 83 ovan, EU:C:2007:698, punkt 57, dom kommissionen/Scott, punkt 79 ovan, EU:C:2010:480, punkt 66, och dom Frucona Košice/kommissionen, punkt 81 ovan, EU:C:2013:32, punkt 75).

84 Kontrollen av att vissa garantier avseende förfarandet efterkoms är av grundläggande betydelse när en unionsinstitution har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. Dessa skyddsregler innebär bland annat att den behöriga institutionen är skyldig att omsorgsfullt och opartiskt pröva alla omständigheter

som är relevanta i det aktuella fallet och motivera sitt beslut i tillräcklig utsträckning (dom av den 21 november 1991, Technische Universität München, C-269/90, REG, EU:C:1991:438, punkt 14, och dom Spanien/Lenzing, punkt 83 ovan, EU:C:2007:698, punkt 58).

85 Frågan huruvida kommissionen har begått ett fel genom att konstatera förekomsten av en fördel ska avgöras med hänsyn till dessa principer.

86 I förevarande fall har kommissionen ansett att den omtvistade försäljningen skett utan att föregås av ett offentligt anbudsförfarande eller en värdering från oberoende sakkunniga (skäl 15 i det angripna beslutet).

87 Det preciseras i punkt II.4 i kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader att när kommissionen mottar ett klagomål eller annan inlaga från tredje part som anför att ett inslag av statligt stöd förekommit i ett avtal om överlåtelse av mark och byggnader av offentliga myndigheter kommer den att förutsätta att något statligt stöd inte ingår om informationen från det berörda medlemslandet visar att de principer som definieras i punkterna II.1 och II.2 i nämnda meddelande har iakttagits, det vill säga att försäljningen har skett genom anbudsförfarande eller efter det att marknadsvärdet värderats av en oberoende värderingsman.

88 Eftersom sökandena inte har invänt mot giltigheten av kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader, kommer tribunalen i förevarande fall att tillämpa rättspraxis enligt vilken kommissionen, vad specifikt gäller området för statligt stöd, är bunden av de rambestämmelser och de meddelanden som den antar, i den mån de inte avviker från reglerna i fördraget och accepteras av medlemsstaterna (dom av den 11 september 2008, Tyskland m.fl./Kronofrance, C-75/05 P och C-80/05 P, REG, EU:C:2008:482, punkt 61). Kommissionen har dock, genom att anta förhållningsregler och offentliggöra dessa och genom att tillkännage att den fortsättningsvis skulle tillämpa dem på de fall som omfattas av dem, själv begränsat utrymmet för sin skönsmässiga bedömning och riskerar, om den frångår dessa regler, att sanktionsåtgärder vidtas mot institutionen i fråga på grund av att den åsidosatt allmänna rättsprinciper såsom likabehandlingsprincipen eller principen om skydd för berättigade förväntningar (dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P och C-213/02 P, REG, EU:C:2005:408, punkt 211, och Tyskland m.fl./Kronofrance, se ovan, EU:C:2008:482, punkt 60).

89 Eftersom den omtvistade försäljningen varken genomförts genom ett offentligt anbudsförfarande eller föregåtts av en värdering av tillgångarna av en oberoende sakkunnig var kommissionen, i enlighet med kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader, inte skyldig att anse att nämnda försäljning inte hade något inslag av stöd.

90 Kommissionen har vad rör värderingen av de sålda tillgångarna stött sig på expertutlåtandet. Vad avser kommissionens möjlighet att stödja sig på nämnda utlåtande ska det erinras om att när kommissionen undersöker expertutlåtanden som upprättats efter den aktuella transaktionen, för att avgöra huruvida förvärvaren kunnat erhålla samma pris på normala marknadsmässiga villkor, så ankommer det på kommissionen att bedöma huruvida det pris som har betalats skiljer sig så mycket från det pris som angivits i dessa utlåtanden att det finns anledning att dra slutsatsen att det föreligger en förmån. Denna metod möjliggör att hänsyn tas till den osäkerhet som ett fastställande i efterhand av ett sådant marknadspris kan inbegripa (se dom Valmont/kommissionen, punkt 78 ovan, EU:T:2004:266, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

91 Dessutom ska det påpekas att även om kommissionen får anlita utomstående värderingsmän, vilket den för övrigt inte är skyldig att göra, är den inte befriad från skyldigheten att göra en bedömning av deras arbete. Det huvudsakliga och ovillkorliga ansvaret för att, med förbehåll för gemenskapsdomstolarnas

kontroll, säkerställa att artikel 107 FEUF iakttas och att artikel 108 FEUF genomförs ligger nämligen på kommissionen, och inte på nämnda värderingsmän (se dom Valmont/kommissionen, punkt 78 ovan, EU:T:2004:266, punkt 72 och där angiven rättspraxis).

92 I förevarande fall är det ostridigt att varken Republiken Grekland eller Ellinikos Chrysos, vilket bolag för övrigt beställt utlåtandet, har ifrågasatt att expertutlåtandet är trovärdigt och objektivt. Sökandena har dock ifrågasatt slutsatsen att kommissionen kan grunda sig på nämnda expertutlåtande, eftersom det upprättats sex månader efter den omtvistade försäljningen och utgångspunkten för analysen i utlåtandet är att de tre gruvorna i fråga var ”nära produktionsstart”. Sökandena har även bestritt slutsatsen att gruvorna uppfyller villkoren för den värderingsmetod som föreslagits i utlåtandet, när gruvorna överläts.

93 Vad för det första rör tidpunkten för upprättandet av expertutlåtandet ska det beaktas att kommissionen kan vända sig till sakkunniga för att bestämma marknadsvärdet på egendom efter det att den sålts, förutsatt att de upplysningar som beaktas är samtida med eller föregår denna tidpunkt och fanns tillgängliga vid denna tidpunkt.

94 Så var fallet i förevarande mål. Av de tre värderingsmetoder som tas upp i expertutlåtandet har kommissionen endast beaktat den första metoden, det vill säga avkastningsvärdemetoden. I nämnda utlåtande uppställs följande tre värdeintervall beroende på vilka priser som beaktas: 1) historiska genomsnittspriser mellan år 1993 och år 2003, 2) priserna under första halvåret år 2004 och 3) genomsnittspriset under perioden 1993-2003 samt priset under första halvåret 2004 dividerat med två. Av dessa tre värdeintervall har kommissionen endast hållit sig till det första, det vill säga genomsnittspriserna under perioden 1993-2003 och således priser som gällde före den omtvistade försäljningen. Dessutom har kommissionen inte beaktat uppgifter i detta utlåtande som rör framtida tillgångar eller teoretiska gruvfyndigheter.

95 Denna slutsats motsägs inte av omständigheten att det i expertutlåtandet anges att värderingen avsåg situationen den 30 juni 2004 vid midnatt, det vill säga sex månader efter den omtvistade försäljningen, eftersom de genomsnittspriser som beaktats är från tiden före nämnda försäljning.

96 Tribunalen konstaterar för det andra, vad avser ifrågasättandet av expertutlåtandets utgångspunkt, nämligen att gruvorna i fråga var ”nära produktionsstart”, att det framgår av ingressen till nämnda utlåtande att med begreppet ”nära produktionsstart” avses att en gruva är driftklar eller föremål för en genomförbarhetsstudie. Så är enligt detta utlåtande fallet med de tre Kassandragruvorna, eftersom Stratoni-gruvan och Olympias-gruvan tidigare varit i drift, och driftsuppehållet avseende dessa gruvor beror på hänsyn till samhälle och miljö och inte på ekonomiska orsaker, och eftersom en genomförbarhetsstudie genomförts avseende Skouries-gruvan.

97 I expertutlåtandet tas dessutom hänsyn till driftsuppehållet för gruvorna i fråga och att driften inte återupptogs förrän år 2006 vad rör Stratoni-gruvan och år 2008 vad rör Olympias-gruvan samt att de grekiska myndigheterna lämnat trovärdiga försäkringar om beviljande av de gruvtillstånd som krävs för att återuppta verksamheten i de tre gruvorna i fråga.

98 Sistnämnda omständighet bekräftas av artikel 1 i det omtvistade avtalet, i vilken det anges att ”grekiska staten överlåter till förvärvaren även samtliga existerande administrativa tillstånd och andra tillstånd samt alla överenskommelser som inte uppsagts eller suspenderats genom domstolsavgörande, såsom de framgår av bilaga IV till förevarande avtal”. I artikel 3.3 i samma avtal föreskrivs dessutom att ”grekiska staten förbinder sig att undersöka den investeringsplan som … ingivits inom två månader, och utställa nödvändiga tillstånd inom högst tio månader”.

99 Av det ovanstående följer att sökandenas argument, såsom de sammanfattas i punkt 65 ovan, om att expertutlåtandet inte kan användas som utgångspunkt för värderingen av Kassandragruvorna, saknar stöd.

100 Vad för det tredje rör värderingsmetoden, innebär expertutlåtandet en bedömning av nettovärdet av förväntade intäkter från framtida produktion i gruvorna i fråga, samtidigt som det medges att investeringsplanerna på längre sikt i viss mån är osäkra. Denna metod (”avkastningsvärdemetoden”) anges vara avgörande för värderingen av gruvor som är ”driftklara eller under utveckling eller för vilka en genomförbarhetsstudie har slutförts”. Sökandena har inte i sig ifrågasatt denna metod, vilket även gäller frågan huruvida den är lämplig för värderingen av de nämnda gruvorna under ovan angivna villkor. Det sökandena däremot har ifrågasatt är huruvida gruvorna uppfyllde dessa villkor vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen.

101 Det ska emellertid påpekas att situationen vad avser Stratoni-gruvan och Olympias-gruvan överensstämmer med definitionen i expertutlåtandet angående gruvor ”som tidigare varit i drift”. Såsom sökandena också medgett var dessa gruvor i drift åtminstone fram till år 1992, vad gäller Olympias-gruvan, och fram till år 2002, vad gäller Stratoni-gruvan, och Skouries-gruvan uppfyller enligt nämnda utlåtande definitionen ”gruvområde för vilket en genomförbarhetsstudie har slutförts” (se punkt 96 ovan). Sökandena har inte bestritt denna omständighet som konstaterats i detta utlåtande.

102 Till att börja med ska det påpekas att Stratoni-gruvan hade ett driftstillstånd som utfärdats den 18 februari 2003, som, även om en talan om ogiltigförklaring väckts, fortfarande var giltigt vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen. Dessutom framgår det av artikel 3.1 i det omtvistade avtalet att det redan fanns åtminstone ett driftstillstånd. Tribunalen avfärdar därför sökandenas argument om lägre värde på grund av frånvaron av giltiga tillstånd för denna gruva vid tidpunkten för nämnda försäljning och att tillstånden inte övergått till förvärvaren genom nämnda avtal.

103 Vad vidare avser värdet för Skouries-gruvan är det utrett att denna gruva endast är en fyndighet och att det ännu inte föreligger lämplig infrastruktur eller gruvtillstånd samt att det aldrig skett någon utvinning där. Detta konstaterande överensstämmer således med expertutlåtandets definition av ”gruvområde för vilket en genomförbarhetsstudie har slutförts”. Ett bolag hade nämligen upprättat en sådan studie år 1998. Enligt nämnda utlåtande kan detta gruvområde värderas enligt avkastningsvärdemetoden, eftersom det kan erhålla ett gruvtillstånd och utvinning kan påbörjas. Dessutom beaktas i detta utlåtande, vad avser beräkningen av detta gruvområdes värde, kostnader för utveckling, uppförande och drift samt administrativa kostnader för att erhålla ett sådant tillstånd. Kommissionen har således inte gjort ett uppenbart fel genom att i skälen 77 och 78 i det angripna beslutet grunda sig på det uppskattade värdet för det aktuella gruvområdet i utlåtandet.

104 Av det ovanstående följer att det var rimligt av kommissionen att anse att avkastningsvärdemetoden i förevarande fall skulle tillämpas på Stratoni-gruvan och Skouries-gruvan.

105 Vad avser Olympias-gruvan har sökandena slutligen gjort gällande att kommissionen använt uppgifterna i expertutlåtandet på ett selektivt sätt. Det ska härvid erinras om att kommissionen inte är skyldig att blint lita på uppgifterna i ett expertutlåtande, utan att den tvärtom ska kontrollera och bedöma dessa uppgifter (se, för ett liknande resonemang, dom Valmont/kommissionen, punkt 78 ovan, EU:T:2004:266, punkt 72). Frågan är snarare huruvida kommissionen, trots att den accepterat expertutlåtandet som utgångspunkt för värderingen av Kassandragruvorna, ändå kunde avvika från resultatet i nämnda utlåtande vad gäller nämnda gruva, såsom framgår av skälen 74-76 i det angripna beslutet.

106 Tribunalen konstaterar härvid att kommissionen inte gjort en uppenbart oriktig bedömning genom att i skäl 75 i det angripna beslutet ange att den inte kan beakta det negativa nettonuvärdet för Olympias-gruvan, såsom detta värde beräknats enligt avkastningsvärdemetoden i expertutlåtandet. Nämnda värde förutsätter nämligen att det finns en gruva i drift. När det angripna beslutet antogs kunde nämnda gruva inte antas komma i drift på flera år, eftersom det förelåg allvarliga miljöproblem som lett till att befintliga driftstillstånd återkallats och eftersom det var svårt att få nya tillstånd. När kommissionen antog det angripna beslutet hade den således fog för att anse att utgångspunkten i

nämnda utlåtande, nämligen att gruvans drift kunde återupptas år 2008 var orealistisk, och att tidsfristerna för beviljande av tillstånd enligt artikel 3.3 i det omtvistade avtalet också var orealistiska. Sökandena har dessutom själva flera gånger understrukit att det var osäkert när tillstånd för gruvan skulle beviljas.

107 Kommissionen har på ett trovärdigt sätt visat att ingen privat investerare skulle acceptera att betala ett positivt pris för en tillgång som har ett negativt värde. En privat investerares agerande i en marknadsekonomi styrs nämligen av lönsamhetsperspektiv (se dom av den 12 december 2000, Alitalia/kommissionen, T-296/97, REG, EU:T:2000:289, punkt 84 och där angiven rättspraxis). Kommissionen har på ett trovärdigt sätt visat att en sådan investerare vid bedömningen av möjligheten att uppnå lönsamhet hade beaktat det alternativa värdet för Olympias-gruvan och endast tagit denna gruva i drift om guldpriserna skulle göra sådan verksamhet lönsam, så att förluster kunde undvikas. Sökandena har emellertid inte kunnat vederlägga trovärdigheten i kommissionens slutsats att det var mindre troligt att nödvändiga driftstillstånd för nämnda gruva skulle beviljas. Samma sak gäller tanken att även om guldpriserna teoretiskt sett skulle kunna leda till att driften kan bli lönsam, var det så osäkert om denna gruva kunde tas i drift att nämnda värde inte kunde beräknas, varför det sattes till noll.

108 Kommissionen har inte heller gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning genom att från nämnda värde dra av 5,5 miljoner euro för underhållskostnader avseende Olympias-gruvan, såsom dessa fastställts som avtalsmässig förpliktelse enligt artikel 3 i det omtvistade avtalet (se punkt 75 i det angripna beslutet), enligt vilken nämnda kostnader ska bäras av Ellinikos Chrysos för en period av högst tre år. Eftersom det inte kan avgöras hur många år denna gruva inte kommer vara i drift med tanke på att den saknar nödvändiga driftstillstånd, kan kommissionen nämligen inte klandras för att den inte beaktat ytterligare underhållskostnader. Nämnda avtal innehåller dessutom, i artikel 4, en återgångsklausul, enligt vilken motparten, om någon av parterna åsidosätter sina avtalsförpliktelser, däribland grekiska statens beviljande av driftstillstånd, kan säga upp nämnda avtal. Ellinikos Chrysos kunde således, om sådant tillstånd inte beviljas, befria sig från sin skyldighet att betala underhållskostnader efter utgången av den tidsfrist som anges i artikel 3.3 i nämnda avtal.

109 Med hänsyn till det ovan anförda finner tribunalen att resonemanget i skälen 75 och 76 i det angripna beslutet är trovärdigt och sammanhängande och att kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning vid tillämpningen av ”privat investerare”-kriteriet.

110 Denna slutsats påverkas inte av de olika argument som sökandena har anfört.

111 Så är för det första fallet med sökandenas påstående att kommissionen borde ha tagit hänsyn till den verkliga privata säljaren, det vill säga Kinrosskoncernen/TVX Hellas, för att bedöma huruvida priset på de tillgångar som överläts genom den omtvistade försäljningen överensstämde med tillgångarnas marknadsvärde.

112 Det ska härvid påpekas att Kinrosskoncernen/TVX Hellas var den tidigare ägaren till nämnda tillgångar, som, efter att ha drabbats av betydande förluster i driften av desamma, önskade dra sig ur sitt investeringsprojekt, och att priset för överlåtelsen av Kassandragruvorna till Republiken Grekland uppenbart inte är resultatet av en förhandling om de sålda tillgångarnas värde som innefattar en objektiv värdering av dessa tillgångar. Såsom uttryckligen framgår i ingressen till det utomrättsliga avtalet betecknas priset på 11 miljoner euro som en ”rimlig ekonomisk ersättning” som avslutar samtliga ömsesidiga förpliktelser mellan nämnda tidigare ägare och Republiken Grekland. Detta innebär logiskt sett att inte bara värdet på tillgångarna i sig har beaktats, utan även fordringar som följer av att andra skyldigheter inte har uppfyllts. Sådana omständigheter saknar emellertid bäring på tillgångarnas värde och beror på tidigare faktiska omständigheter som inte nödvändigtvis är av relevans för en ny förvärvare och för framtiden.

113 Tribunalen avfärdar även Ellinikos Chrysos påstående att fordringarna inte var kvantifierade och exigibla vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen, vilket visar att beloppet på 11 miljoner euro inte var resultatet av en verklig avräkning mellan fordringarna. När parterna i det utomrättsliga avtalet kom överens om att reglera sina respektive anspråk och skyldigheter, kom de nämligen överens om att ett sådant belopp kunde anses som en ”rimlig ekonomisk ersättning”, för att undvika åratal av kostsamma domstols- och förlikningsförfaranden, med oviss utgång (se punkt F i ingressen till nämnda utomrättsliga avtal). Dessa fordringar hade således kvantifierats och var således exigibla från och med att lagen om ratificering av nämnda utomrättsliga avtal offentliggjordes. Det ska dessutom påpekas att i punkterna D och E i ingressen till nämnda utomrättsliga avtal hade nämnda fordringar definierats, det vill säga dels statens anspråk med anledning av att gruvorna inte drevs och att det inte genomförts nya studier för att upprätta och driva ett smältverk för guld samt anspråk avseende överträdelser (konstaterade eller inte) av lagstiftningen om miljöskydd, dels TVX Hellas anspråk som grundades på garantier om beviljande av nödvändiga tillstånd för gruvornas drift och särskilt anspråk på grund av den skada bolaget vållats genom förlust av investeringskapital.

114 Även om det principiellt inte kan uteslutas att beloppet på 11 miljoner euro även motsvarar marknadsvärdet på de tillgångar som Republiken Grekland överlåtit till Ellinikos Chrysos, finns det inte grund för att påstå att detta belopp inte var knutet till avräkningen av existerande fordringar mellan Republiken Grekland och TVX Hellas. Med hänsyn till ovanstående gjorde kommissionen således inte heller något fel när den i skälen 53-55 i det angripna beslutet angav att nämnda belopp var resultatet av en avräkning av ömsesidiga fordringar mellan de två parterna i det utomrättsliga avtalet.

115 Eftersom sökandena inte har styrkt att resultatet av avräkningen av fordringar kan antas spegla gruvornas verkliga marknadsvärde med hänsyn till att de ömsesidiga fordringarna mellan parterna ingick i de sålda tillgångarnas objektiva värde och således i priset för dem, kan kommissionen inte klandras för att den i skäl 54 i det angripna beslutet angett att denna avräkning av fordringarna inte ger en representativ bild av de sålda tillgångarnas värde.

116 Tribunalen konstaterar således att kommissionen inte gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning genom att inte beakta Kinrosskoncernen/TVX Hellas beteende, när den tillämpade ”privat investerare”-kriteriet, som utgångspunkt för att beräkna värdet av de tillgångar som överläts genom det omtvistade avtalet.

117 Detsamma gäller för Republiken Greklands argument att en privat investerare, vid en konkret försäljning av gruvorna, kan antas sträva efter att se till att gruvorna fungerar väl, varför hänsyn till skydd för miljön och arbetstillfällen måste beaktas vid beräkningen av nämnda gruvors värde. Det ska härvid understrykas att det av det omtvistade avtalet inte framgår att grekiska staten genom transaktionen med Ellinikos Chrysos velat säkerställa överföringen av skyldigheter avseende miljöskydd och anställningstrygghet från den tidigare till den nye ägaren, eller att den grekiska staten var tvungen att agera snabbt för att undvika skador på miljön eller ökade sociala problem. Tvärtom har grekiska staten i nämnda avtal skrivit in en klausul enligt vilken Ellinikos Chrysos inte har något ansvar för skador på miljön eller tredje mans skadeståndsanspråk som uppkommit före offentliggörandet av lagen om ratificering av förevarande avtal eller som har sitt upphov i händelser som inträffat före detta offentliggörande. Vidare föreskrivs att förvärvaren helt befrias från ansvar som uppkommit efter det att nämnda avtal undertecknades, om det omtvistade avtalet sägs upp (se artikel 1.3 i detta avtal).

118 Tribunalen avfärdar för det tredje Republiken Greklands argument att den genom sin roll i transaktionen i fråga minskat de förluster som staten annars hade vållats genom att Kassandragruvorna upphör med sin verksamhet. Den omständigheten att transaktionen är förnuftig för de offentliga myndigheter eller det offentliga företag som beviljar stödet gör nämligen inte att de befrias från att kontrollera huruvida åtgärderna i fråga ger det stödmottagande företaget en ekonomisk fördel som det inte skulle ha erhållit under normala marknadsmässiga villkor och räcker således inte

för att åtgärden i fråga ska anses förenlig med ”privat investerare”-kriteriet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 september 2010, Grekland m.fl./kommissionen, T-415/05, T-416/05 och T-423/05, REU, EU:T:2010:386, punkterna 213 och 214).

119 Tribunalen konstaterar för det fjärde att Ellinikos Chrysos argument i anslutning till denna grund, om en felaktig bedömning vad avser att investeringen i Kassandragruvorna tagits upp som en förlust i årsbokslutet för Kinrosskoncernen/TVX Hellas, saknar relevans.

120 Till att börja med sammanfaller detta argument med argumentet om en felaktig tillämpning av ”privat investerare”-kriteriet, eftersom kommissionen borde ha beaktat den verkliga investerarens beteende, det vill säga Kinrosskoncernen/TVX Hellas, vid beräkningen av marknadsvärdet på de överlåtna tillgångarna, såsom detta analyserats i punkterna 110-116 ovan. Såsom kommissionen korrekt påpekat i skäl 52 i det angripna beslutet motsvarar bokföringsvärdet inte alltid marknadsvärdet när det handlar om att uppskatta värdet av tillgångar för att avgöra priset vid en försäljning (se, för ett liknande resonemang, dom Grekland m.fl./kommissionen, punkt 118 ovan, EU:T:2010:386, punkterna 307-309).

121 Eftersom det inte föreligger några uppgifter som visar att bokföringsvärdet för de överlåtna tillgångarna i den omtvistade försäljningen och deras marknadsvärde är detsamma, kan kommissionen inte klandras för att den inte beaktat förstnämnda värde i skäl 52 i det angripna beslutet.

122 Vad för det femte rör sökandenas invändning om ett fel i beräkningen av värdet på de gruvor som överlåtits genom det omtvistade avtalet, erinrar tribunalen inledningsvis om att kommissionen i skäl 68 i det angripna beslutet har undersökt värdet på var och en av de tre aktuella gruvorna utifrån två aspekter, närmare bestämt gruvans värde, som grundas på ekonomiska faktorer som förelåg vid den omtvistade försäljningen, och gruvans kapacitet, som visar hur detta värde kan realiseras.

123 Ellinikos Chrysos har i detta sammanhang bestritt att kommissionen kunde göra en separat beräkning för var och en av gruvorna i fråga. Bolaget har härvid, vid förhandlingen, åberopat dom nr 1492/2013, som meddelades av Symvoulio tis Epikrateias den 17 april 2013, i vilken det förklaras att Kassandragruvorna utgör en enda enhet som inte kan delas upp. Tribunalen anser att det inte finns något stöd för detta argument, eftersom det innebär att det inte tas någon hänsyn till att nämnda gruvors sammanlagda värde endast består av summan av deras individuella värden och att ett negativt värde för en av dessa gruvor påverkar övriga gruvors positiva värde.

124 Vad för det första rör beräkningen av värdet för var och en av gruvorna i fråga hänvisar tribunalen till punkterna 100-109 ovan.

125 Vad för det andra rör värdet på markområdena i fråga, ska det erinras om att det bland de tillgångar som överlåts genom det omtvistade avtalet ingår ett antal byggnader samt mark som får bebyggas, mark som inte får bebyggas och jordbruksmark (se artikel 1, del A, i nämnda avtal). Kommissionen har i skäl 81 i det angripna beslutet angett att den, på grund av gruvverksamhetens särskilda natur, betraktar marken i fråga som en tillgång för gruvföretaget, och inte som fast egendom i en vidare bemärkelse. Sökandena har hävdat att Kassandragruvorna inte var i drift vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen, varför nämnda mark hade ett begränsat värde, eftersom den inte kunde nyttjas.

126 Det ska härvid påpekas att kommissionen i skäl 81 i det angripna beslutet använt expertutlåtandet som utgångspunkt för värderingen av markområdena i fråga, genom att anse dem som tillgångar som är avskilda från gruvorna, samtidigt som den medger att de inte kan användas för andra ändamål än gruvdrift. Tribunalen delar denna bedömning, eftersom nämnda mark ingår som ytterligare tillgångar med ett eget beräkningsbart värde.

127 Eftersom expertutlåtandet grundade sig på uppgifter från Ellinikos Chrysos för bedömningen av nämnda gruvors värde och således inte innebar en verkligt oberoende värdering, har kommissionen dessutom kontrollerat ifrågavarande marks värde enligt nämnda utlåtande, motsvarande sex miljoner euro, genom att bland annat justera det pris som TVX Hellas betalade för marken år 1995 i enlighet med generalindexet för industriproduktionspriserna för perioden 1995-2003 (se skälen 84-86 i det angripna beslutet).

128 Genom denna metod kom kommissionen fram till värdet 3,5 miljoner euro för den mark TVX Hellas köpte år 1995 och värdet 1,1 miljon euro för 70 ytterligare markområden som nämnda bolag köpt efter år 1995. Värdet på sistnämnda markområden har hämtats från detta bolags bokföring och kommissionen ansåg att det där angivna priset visar på marknadsvärdet, eftersom priset fastställts på den öppna marknaden (se skäl 88 i det angripna beslutet). Detta sammanlagda belopp på 4,6 miljoner euro har justerats i enlighet med det grekiska generalindexet för industriproduktionspriserna för perioderna 1995–2003 och 1998–2003, vilket lett till ett slutligt belopp på 5,9 miljoner euro. Kommissionen kom således fram till ett belopp som ligger mycket nära det belopp som anges i expertutlåtandet och ansåg det därför motsvara ett skäligt marknadsvärde i december 2003 (se skälen 89 och 90 i det angripna beslutet).

129 De grekiska myndigheterna har själva, under det administrativa förfarandet, medgett att det går att beakta det markvärde som bestämts vid ett offentligt anbudsförfarande år 1995 (se skäl 87 i det angripna beslutet).

130 En sådan metod är förenlig med rättspraxis, i vilken det medges att inköpspriset kan ge andrahandsinformation eller indirekt information om värdet på ett markområde (dom av den 10 april 2003, Scott/kommissionen, T-366/00, REG, EU:T:2003:113, punkt 106, som inte överklagats i detta avseende). I förevarande fall har kommissionen använt det pris TVX Hellas betalade vid förvärvet av marken år 1995 för att kontrollera och bekräfta markens värde, vilket redan uppskattats genom expertutlåtandet, såsom framgår av skäl 86 i det angripna beslutet.

131 Kritiken mot att kommissionen använt generalindexet för industriproduktionspriserna för att anpassa värdet på marken i fråga till inflationen fram till år 2003, trots att detta index rör industrivaror och inte den mark på vilken de tillverkas, är inte övertygande. Det ankom nämligen på kommissionen att försöka utreda vad denna mark hade för värde år 2003, när den omtvistade försäljningen ägde rum, och inte vad som gällde år 1995. Eftersom det inte finns något prisindex för industrifastigheter, hade kommissionen att välja mellan prisindexet för kommersiella fastigheter eller generalindexet för industriproduktionspriserna, varvid kommissionen valde sistnämnda index. Dessutom ska det påpekas att detta val gynnar sökandena, eftersom det lett till ett lägre pris än vad som hade blivit fallet om kommissionen tillämpat prisindexet för kommersiella fastigheter. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning genom att använda generalindexet för industriproduktionspriserna. Tribunalen anser därför att kommissionen i förevarande fall angett ett värde för marken som med tillräcklig precision överensstämmer med dess värde i december 2003, såsom krävs enligt tillämplig rättspraxis (dom Scott/kommissionen, punkt 130 ovan, EU:T:2003:113, punkt 100).

132 Tribunalen avfärdar därför sökandenas invändning vad gäller beräkningen av värdet för marken i fråga.

133 Vad för det tredje rör värdet på malmreserverna i fråga ska det påpekas att grekiska staten, genom det omtvistade avtalet till Ellinikos Chrysos, dels överlåtit malmreserver innehållande guld, dels fyndigheter med andra slig (bly och zink).

134 Vad avser guldmalmsreserverna har kommissionen i det angripna beslutet medgett att reservernas värde var negativt vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen, med hänsyn till pris/kostnad-relationen, beroende på de relativt låga guldpriserna samt kostnaderna för transport och bearbetning av guldslig, såsom priset och kostnaderna beräknats i punkt 92 i nämnda beslut.

Kommissionen har dessutom understrukit att expertutlåtandet inte innehåller en värdering av guldmalmsreserverna. Kommissionen anser därför att det inte går att beräkna nämnda värde (se skäl 93 i det angripna beslutet).

135 Vad rör guldmalmsreserverna har kommissionen nämligen förklarat att en medveten investerare skulle undvika att utvinna dem, för att undvika förluster, varför deras värde inte är negativt, utan noll. Republiken Grekland har emellertid anmärkt att guldsligen innehåller nästan 10 procent arsenik och, om den inte kan säljas, ska klassas som farligt avfall, som obligatoriskt ska bearbetas och hanteras enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin (EUT L 102, s. 15). Kommissionen har emellertid korrekt påpekat att miljöskyddskostnaderna redan beaktats vid beräkning av gruvornas värde och att det således inte finns någon anledning att dra av dem ytterligare en gång, fast denna gång i värderingen av nämnda reserver.

136 Vad gäller övrig slig i de överlåtna fyndigheterna har kommissionen grundat sin bedömning på expertutlåtandets värdering av befintlig slig per den 30 juni 2004, beräknad enligt standardmetoden för att beräkna betalningar för metaller, vilken ger smältverkets nettoavkastning (se skälen 95 och 96 i det angripna beslutet). Kommissionen har därefter multiplicerat malmmängden (enligt Ellinikos Chrysos uppgifter) i december 2003 med metallpriset, såsom det framgår av noteringar på metallbörsen, vilket ger ett värde på 3 miljoner euro. Kommissionen har dessutom preciserat att eftersom Ellinikos Chrysos sålt fyndigheterna i december 2004, det vill säga efter det att nämnda utlåtande upprättats, fanns det ingen med den omtvistade försäljningen samtida försäljning som kunde beaktas för en jämförande analys. Kommissionens beräkning innehåller således inget uppenbart fel i detta avseende.

137 Republiken Grekland saknar enligt tribunalen stöd för sitt argument att fyndigheterna när de såldes till Ellinikos Chrysos innehöll mindre mängd malm än vad som anges i expertutlåtandet, eftersom kommissionen inte fick kännedom härom under det administrativa förfarandet. Det framgår nämligen av fast rättspraxis att lagenligheten av ett beslut angående statligt stöd ska bedömas i förhållande till de omständigheter som kommissionen hade kännedom om när den antog beslutet (se dom av den 20 mars 2013, Rousse Industry/kommissionen, T-489/11, EU:T:2013:144, punkt 33 och där angiven rättspraxis) och att en sökande således inte kan göra gällande omständigheter vid unionsdomstolen som inte tagits upp under det administrativa förfarandet enligt artikel 108 FEUF. Kommissionen kan heller inte kritiseras för att den inte har beaktat eventuella faktiska eller rättsliga förhållanden som skulle ha kunnat åberopas under det administrativa förfarandet men som inte har åberopats. Den har nämligen inte någon skyldighet att, ex officio och genom att göra antaganden, bedöma vilka omständigheter som skulle ha kunnat åberopas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 september 2012, Wam Industriale/kommissionen, T-303/10, EU:T:2012:505, punkt 119 och där angiven rättspraxis).

138 Tribunalen avfärdar därför förevarande invändning, i den del den rör fel i beräkningen av värdet på annan slig i de överlåtna fyndigheterna.

139 Mot denna bakgrund avfärdar tribunalen den första grundens andra del, vad avser den första stödåtgärden, i dess helhet, eftersom tribunalen inte kunnat konstatera någon uppenbart oriktig bedömning, vad avser tillämpningen av ”privat investerare”-kriteriet, eller något annat fel vid tillämpningen av artikel 107 FEUF, vad avser de faktiska omständigheterna eller beräkningen.

– Den första delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret om användning av statliga medel

140 Sökandena har anfört att kommissionen, genom att i skäl 106 i det angripna beslutet slå fast att Republiken Grekland agerade som säljare och inte enbart som en mellanhand som handlar i det allmännas intresse, gjort en felaktig bedömning av de faktiska omständigheterna, och att kommissionen av denna anledning felaktigt ansett att villkoret om statliga medel var uppfyllt.

Transaktionen består enligt sökandena nämligen i själva verket av avtal som kan betecknas som ”spegelavtal”, ”följdavtal” eller ”back to back-avtal” mellan privata företag. Grekiska staten har således endast fungerat som mellanhand för att finna en köpare och garantera fortsatt drift av gruvorna på ett sätt som ger ett obrutet skydd för miljön och bevarar arbetstillfällen i regionen.

141 De medel som använts för att betala priset i den omtvistade försäljningen av Kassandragruvorna och som betalats direkt till TVX Hellas med tillämpning av artikel 2 i det omtvistade avtalet utgör inte heller en direkt förlust av statliga medel som grekiska staten är ansvarig för, eftersom ingen direkt eller indirekt överföring av statliga medel skett, i den mening som avses i relevant rättspraxis.

142 Enligt Republiken Grekland bekräftas dessutom dess påstående att den endast fungerat som mellanhand i den omtvistade transaktionen av det ställningstagande som avgavs av enheten för lagstiftning avseende offentlig upphandling, vid direktoratet för offentlig upphandling vid generaldirektoratet för den inre marknaden och tjänster genom en skrivelse som den 21 september 2009 sändes till generalsekreteraren för det grekiska utvecklingsministeriet, som svar på ministeriets fråga huruvida det omtvistade avtalet omfattas av tillämpningsområdet för lagstiftningen om offentlig upphandling. Detta ställningstagande bekräftar även att unionsrätten inte föreskriver någon skyldighet att genomföra ett offentligt anbudsförfarande vid försäljning av gruvor.

143 Ellinikos Chrysos har tillagt att tillgångarna i fråga eller beloppet på 11 miljoner euro aldrig tagits upp i grekiska statens budget, varför det enligt grekisk rätt är omöjligt att återkräva stödet såsom krävs enligt det angripna beslutet. Grekiska staten måste nämligen anta ny speciallagstiftning för att uppfylla skyldigheten att återkräva stödet.

144 För att beteckna försäljningspriset för Kassandragruvorna som statligt stöd räcker det enligt Republiken Grekland inte att nämnda pris är lägre än marknadsvärdet, att grekiska staten under obetydlig tid varit ägare av TVX Hellas tillgångar innan den överlät dem till förvärvaren Ellinikos Chrysos och att grekiska staten kontrollerat samtliga dessa transaktioner och ratificerat dem genom en lag.

145 Kommissionen har bestritt sökandenas argument.

146 Vad avser villkoret om användning av statliga medel och således att staten är ansvarig för åtgärden i fråga, framgår det av domstolens praxis att för att fördelar ska anses vara stöd, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF krävs att de direkt eller indirekt beviljas med hjälp av statliga medel eller att de utgör en extra börda för staten (se dom av den 16 maj 2002, Frankrike/kommissionen, C-482/99, REG, EU:C:2002:294, punkt 24 och där angiven rättspraxis).

147 Vidare måste fördelen följa av en överföring av statliga medel. Enligt fast rättspraxis är det nämligen endast fördelar som ges direkt eller indirekt med hjälp av statliga medel eller som utgör en extra kostnad för staten som ska betraktas som stöd, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (se dom av den 19 mars 2013, Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., C-399/10 P och C-401/10 P, REU, EU:C:2013:175, punkt 99 och där angiven rättspraxis). Dessa två villkor är separata och kumulativa (dom av den 5 april 2006, Deutsche Bahn/kommissionen, T 351/02, REG, EU:T:2006:104, punkt 103).

148 Det är härvidlag inte nödvändigt att i varje enskilt fall visa att det förekommit överföringar av statliga medel för att den förmån som beviljats ett eller flera företag ska kunna betraktas som ett statligt stöd, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Såsom statligt stöd betraktas således bland annat åtgärder i olika former som minskar de kostnader som normalt belastar företagens budget och som därigenom, utan att det är fråga om subventioner i strikt bemärkelse, har samma karaktär och får samma verkningar som dessa (se dom Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., punkt 147 ovan, EU:C:2013:175, punkterna 100 och 101 och där angiven rättspraxis).

149 Det framgår nämligen av fast rättspraxis att statliga åtgärder i artikel 107.1 FEUF definieras med utgångspunkt i vilka verkningar de har (se dom av den 5 juni 2012, kommissionen/EDF, C-124/10 P, REU, EU:C:2012:318, punkt 77 och där angiven rättspraxis, och dom Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., punkt 147 ovan, EU:C:2013:175, punkt 102).

150 Statliga åtgärder, som både kan leda till att de företag som blir föremål för dem hamnar i ett gynnsammare läge än andra företag och kan skapa en tillräckligt konkret risk för att det i framtiden kommer att uppstå en ytterligare börda för staten, kan belasta statliga medel (se dom Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., punkt 147 ovan, EU:C:2013:175, punkt 106 och där angiven rättspraxis).

151 Domstolen har dessutom preciserat att fördelar som ges i form av en statlig garanti kan medföra en ytterligare börda för staten (dom av den 1 december 1998, Ecotrade, C-200/97, REG, EU:C:1998:579, punkt 43, dom av den 8 december 2011, Residex Capital IV, C-275/10, REU, EU:C:2011:814, punkterna 39-42, och dom Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., punkt 147 ovan, EU:C:2013:175, punkt 107).

152 Det framgår dessutom av rättspraxis att när förändrade marknadsvillkor som ger upphov till en indirekt fördel för vissa företag ekonomiskt sett är en följd av att det allmänna har gått miste om intäkter, kan inte ens den omständigheten att investerare har fattat ett självständigt beslut medföra att sambandet mellan nämnda intäktsförlust och den fördel som ges de berörda företagen upphör (dom Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., punkt 147 ovan, EU:C:2013:175, punkt 108).

153 För att kunna fastställa att statligt stöd föreligger måste kommissionen följaktligen visa att det föreligger ett tillräckligt direkt samband mellan den fördel som beviljas stödmottagaren och en minskning av statens budget, eller en tillräckligt konkret ekonomisk risk för en belastning för denna budget (dom Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., punkt 147 ovan, EU:C:2013:175, punkt 109).

154 I förevarande fall är det ostridigt att det omtvistade avtalet, som innebär en fördel till förmån för Ellinikos Chrysos, ingåtts mellan grekiska staten och nämnda bolag. Genom nämnda avtal får grekiska staten, som säljare, ett antal skyldigheter och rättigheter gentemot den andre avtalsparten, såsom dem som framgår av artiklarna 1.3, 3.3 och 4 i detta avtal. Tribunalen konstaterar således att den fördel som följer av samma avtal – ett avtal som grekiska staten verkat för, undertecknat och garanterar – kan tillskrivas grekiska staten.

155 Vad gäller den omständigheten att fördelen direkt eller indirekt finansieras genom statliga medel ska det för det första påpekas att den omtvistade försäljningen, det vill säga vidareförsäljningen till Ellinikos Chrysos av Kassandragruvorna till ett pris som understiger marknadspriset, innebär att grekiska staten förlorar intäkter i förhållande till vad den hade kunnat erhålla och således innebär en förlust av medel. Detta innebär i sig en fördel för det bolag som förvärvar tillgångarna och en kostnad som kan belasta statens medel. Grekiska staten har för det andra, genom sina åtaganden enligt artiklarna 1.3, 3.3 och 4 i det omtvistade avtalet, vilka ratificerats genom artiklarna 52 och 53 i den grekiska lagen nr 3220/2004, utsatt sin budget för en risk för kostnader som är knuten till de eventuella åtgärder som måste vidtas för anpassning till lagbestämmelser, i förvärvarens ställe. De garantier som grekiska staten har utställt skapar en tillräckligt konkret risk att staten drabbas av ytterligare framtida kostnader, i den mening som avses i punkterna 151 och 153 ovan angiven rättspraxis.

156 Kommissionen har således inte begått något fel genom att i skälen 105-107 i det angripna beslutet förklara att villkoret om överföring av statliga medel var uppfyllt.

157 Denna slutsats påverkas inte av de övriga argument som sökandena har anfört.

158 Vad för det första gäller sökandenas argument att det rör sig om en enda transaktion, som består av ”back to back-avtal” mellan privata aktörer, ska det påpekas att det både i det omtvistade avtalet och i det utomrättsliga avtalet uttryckligen talas om att grekiska staten förvärvat de aktuella tillgångarna (se punkt II a och e i det utomrättsliga avtalet respektive punkt 3 a i ingressen och artikel 1 i det omtvistade avtalet). Grekiska staten har nämligen med nödvändighet förvärvat nämnda tillgångar för att därefter överföra äganderätten däröver till Ellinikos Chrysos. Ellinikos Chrysos har, som stöd för sitt påstående att grekiska staten aldrig ägt de aktuella tillgångarna, anfört att grekiska staten aldrig registrerats som ägare i det grekiska fastighetsregistret. Detta beror emellertid på att det i artikel 51.2 a i lag nr 3220/2004 föreskrivs ett uttryckligt undantag från tillämpliga allmänna bestämmelser. En sådan bestämmelse i speciallagstiftning leder dock inte till att grekiska staten inte ska anses ha haft äganderätten. Om nämnda stat inte var ägare till den aktuella egendomen, så hade den inte kunnat överföra äganderätten därtill till Ellinikos Chrysos.

159 Vad för det andra rör Republiken Greklands argument att det inte skett någon direkt överföring av statliga medel finner tribunalen att det inte heller finns något stöd för detta argument, eftersom det bygger på en selektiv och felaktig tolkning av rättspraxis. Såsom påpekats i punkterna 147-149 ovan krävs nämligen inte att en direkt överföring av resurser har ägt rum.

160 Tribunalen avfärdar slutligen Ellinikos Chrysos argument att det är omöjligt att återkräva stödet, eftersom grekiska staten i så fall måste anta ny speciallagstiftning i detta syfte, på grund av att tillgångarna i fråga eller beloppet på 11 miljoner euro aldrig funnits upptagna i statsbudgeten. Det framgår nämligen av fast rättspraxis att den enda grund som en medlemsstat som ett beslut om återkrav riktar sig till kan åberopa för befrielse från skyldigheten att återkräva ett stöd som förklarats oförenligt med den inre marknaden är att det föreligger ett absolut hinder för en korrekt verkställighet av kommissionens beslut om att stödet i fråga ska återkrävas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 maj 2005, kommissionen/Grekland, C-415/03, REG, EU:C:2005:287, punkt 35 och där angiven rättspraxis). Den eventuella nödvändigheten att anta speciallagstiftning i detta syfte utgör emellertid inte ett sådant absolut hinder, utan ingår snarare i nämnda stats skyldighet att samarbeta lojalt för att övervinna svårigheterna, med fullt iakttagande av bestämmelserna i fördraget, bland annat bestämmelserna om statligt stöd (se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Grekland, C-415/03, EU:C:2005:287, punkt 42).

161 Tribunalen avfärdar därför den första grundens första del avseende den första stödåtgärden.

– Den tredje delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret om snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan medlemsstaterna (mål T-233/11)

162 Republiken Grekland har för det första gjort gällande ett åsidosättande av reglerna om definitionen av relevant marknad enligt konkurrensrätten genom att kommissionen däri inkluderat metaller som finns i fyndigheterna. Enligt Republiken Grekland var vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen Stratoni-gruvan den enda gruvan som var i drift bland de aktuella gruvorna, och Stratoni-gruvan producerar endast blymalm och zinkmalm, varför nämnda försäljning endast berör marknaden för dessa malmtyper.

163 Republiken Grekland har för det andra ifrågasatt kommissionens konstaterande, i skäl 110 i det angripna beslutet, att zink, koppar, bly, guld och silver utvinns i 11 medlemsstater förutom Grekland, och att det bedrivs handel med dessa varor inom hela unionen. Detta konstaterande kan nämligen endast avse metallmarknaden, vilken inte är den korrekta relevanta marknaden. Konkurrerande producenter av blymalm och zinkmalm (vilket är den korrekta relevanta marknaden) förekommer däremot i sex respektive fem av de elva medlemsstater som kommissionen har tagit upp, såsom framgår av ett utlåtande med rubriken ”Olympias Marketing Study”. Dessutom har Ellinikos Chrysos

ett obetydligt inflytande över konkurrensen, eftersom detta företag året efter den omtvistade försäljningen hade en produktion som endast motsvarar 0,2 procent av gruvbrytningen av zink och 0,9 procent av gruvbrytningen av bly på den europeiska marknaden. Slutligen har nämnda försäljning lett till att produktion av nämnda malmtyper har ökat inom unionen. Denna produktion står för 34 procent respektive 54 procent av unionens metallindustris potentiella behov av dessa malmtyper, och resterande behov uppfylls genom import från länder utanför unionen. Denna försäljning har således inte snedvridit konkurrensen för industrin i Europa utan istället främjat den.

164 Kommissionen har bestritt Republiken Greklands argument.

165 Det ska inledningsvis erinras om att det av fast rättspraxis framgår att i fråga om statligt stöd är de två villkoren för tillämpning av artikel 107.1 FEUF om inverkan på handeln mellan medlemsstaterna och snedvridning av konkurrensen i regel oskiljaktigt sammanbundna. I synnerhet gäller att om ett ekonomiskt stöd som beviljats av en medlemsstat stärker ett företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företags ställning i handeln mellan medlemsstaterna, ska stödet anses påverka handeln (se dom av den 30 april 2009, kommissionen/Italien och Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, punkt 52 och där angiven rättspraxis).

166 Det framgår dessutom av fast rättspraxis att kommissionen i sin bedömning huruvida villkoren för tillämpning av artikel 107.1 FEUF är uppfyllda inte behöver styrka att stödet rent faktiskt påverkar handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider konkurrensen, utan endast behöver utreda huruvida stödet kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida konkurrensen (dom av den 29 april 2004, Italien/kommissionen, C-372/97, REG, EU:C:2004:234, punkt 44, och dom av den 15 december 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, REG, EU:C:2005:774, punkt 54).

167 Det kan således konstateras att ett stöd är oförenligt med den inre marknaden om det har inverkat eller kan inverka på handeln mellan medlemsstaterna och verkar snedvridande på rådande konkurrens på denna marknad (dom Unicredito Italiano, punkt 166 ovan, EU:C:2005:774, punkt 55).

168 I förevarande fall har kommissionen i skäl 110 i det angripna beslutet angett att Ellinikos Chrysos verksamhet, det vill säga att utvinna zink, koppar, bly, guld och silver, rör varor som är föremål för en omfattande handel på den inre marknaden, att nämnda verksamhet förekommer i 11 medlemsstater, att stödet medför en fördel för nämnda bolag i förhållande till dess konkurrenter och att det således föreligger en risk för snedvridning av konkurrensen och en inverkan på handeln mellan medlemsstaterna.

169 Republiken Greklands argument mot hur kommissionen definierat den relevanta marknaden vederlägger inte denna slutsats. Det räcker nämligen att kommissionen styrker att stödet kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider, eller hotar att snedvrida konkurrensen, utan att det för den skull är nödvändigt att avgränsa den relevanta marknaden (se dom av den 15 juni 2010, Mediaset/kommissionen, T-177/07, REU, EU:T:2010:233, punkt 146 och där angiven rättspraxis).

170 Republiken Greklands argument att den första stödåtgärden är konkurrensbefrämjande, eftersom det råder ett bristande utbud på den europeiska råvarumarknaden avfärdas, eftersom det är verkningslöst. Om det skulle visa sig att detta påstående är korrekt, så kan det nämligen ändå inte undanröja den risk för snedvridning av konkurrensen som uppstår genom att Ellinikos Chrysos stärker sin ställning på marknaden genom detta stöd, varvid kommissionen, såsom påpekats i punkterna 166 och 167 ovan, inte behöver styrka att stödet verkligen påverkat handeln mellan medlemsstaterna och verkligen snedvridit konkurrensen.

171 Trots att den europeiska marknaden kännetecknas av ett bristande utbud vad avser malmproduktion åtnjuter Ellinikos Chrysos ändå en konkurrensfördel gentemot andra gruvföretag, eftersom företaget på den inre marknaden konkurrerar med andra gruvföretag, oavsett importbehovet av nämnda malmtyper.

172 Tribunalen avfärdar således den första grundens tredje del avseende den första stödåtgärden.

Den andra stödåtgärden

– Den första delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret att det måste föreligga en fördel (målen T-233/11 och T-262/11)

173 Sökandena har hävdat att undantaget från skyldigheten att betala skatt för den omtvistade försäljningen har ett värde som understiger tröskelvärdet för statligt stöd. Enligt sökandena har stämpelskatten beräknats på grundval av ett felaktigt värde för de aktuella markområdena, närmare bestämt 6 miljoner euro, som är ett godtyckligt belopp som kommer från European Goldfields. Skatten på överlåtelse av gruvrättigheter har beräknats utifrån en felaktig bas, närmare bestämt Kassandragruvornas sammanlagda värde, istället för att begränsas till själva gruvrättigheternas värde, vilket strider mot artikel 173.1 i den grekiska gruvlagen, som exkluderar gruvornas värde när denna skatt beräknas.

174 Ellinikos Chrysos har tillagt att stämpelskatten inte var förfallen till betalning, eftersom det omtvistade avtalet inte var slutgiltigt, med hänsyn till att det i artiklarna 3 och 4 nämnda avtal föreskrivs att förvärvaren är skyldig att utarbeta en företagsplan, vilket inte har skett.

175 Kommissionen har bestritt dessa argument.

176 Det ska inledningsvis påpekas att det framgår av fast rättspraxis att en åtgärd genom vilken myndigheter medger vissa företag undantag från skattskyldighet, och som, trots att den inte innebär en överföring av statliga medel, försätter stödmottagarna i en ekonomisk situation som är mer fördelaktig än den situation som övriga skattskyldiga befinner sig i, utgör statligt stöd, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (dom av den 15 mars 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, REG, EU:C:1994:100, punkt 14, dom av den 19 maj 1999, Italien/kommissionen, C-6/97, REG, EU:C:1999:251, punkt 16, och dom av den 22 juni 2006, Belgien och Forum 187/kommissionen, C-182/03 och C-217/03, REG, EU:C:2006:416, punkt 87).

177 I förevarande fall har kommissionen i skäl 118 i det angripna beslutet konstaterat att två skilda skatter skulle betalas vid den omtvistade försäljningen, dels en skatt för överlåtelsen av äganderätten till Kassandragruvorna, vilken enligt den grekiska gruvlagen uppgick till 5 procent av försäljningspriset för de aktuella gruvorna, dels en skatt för överlåtelsen av äganderätten till de aktuella markområdena, som uppgick till 7-9 procent av försäljningspriset.

178 Vad gäller den andra skatten har sökandena, såsom angetts i punkterna 125-132 ovan, inte styrkt att kommissionen gjort fel i beräkningen av markområdenas värde. Följaktligen är skattebeloppet på 0,54 miljoner euro som beräknats utifrån denna utgångspunkt (se skäl 124 i det angripna beslutet) inte heller felaktigt. Nämnda belopp överstiger tröskelvärdet på 100 000 euro för stöd av mindre betydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse (EGT L 10, s. 30), som gällde vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen. Det angripna beslutet innehåller således inget fel i frågan huruvida undantaget från skattskyldighet vad avser överlåtelsen av äganderätten till nämnda markområden har ett inslag av stöd.

179 Denna slutsats påverkas inte av Republiken Greklands argument att det inte går att använda de aktuella markområdena för annan verksamhet än gruvdrift. Såsom anges i punkt 126 ovan ska nämnda områden anses ingå som ytterligare tillgångar med ett eget värde i förhållande till gruvorna i fråga och försäljningen av dessa områden kan inte undantas från den aktuella skatten.

180 Eftersom tribunalen i punkterna 107-109 ovan konstaterat att kommissionen inte gjort något fel i värderingen av Kassandragruvorna, finner tribunalen att det inte heller föreligger något fel i beräkningen av den skatt som skulle erläggas för överlåtelsen av äganderätten till de aktuella gruvorna, som Ellinikos Chrysos inte behövde betala enligt artikel 5 tredje stycket och artikel 9.5 i det omtvistade avtalet.

181 Denna skattebefrielse enligt en bestämmelse i lag, närmare bestämt artikel 52 i den grekiska lagen nr 3220/2004 om ratificering av det omtvistade avtalet, utgör en åtgärd som kan tillskrivas staten och den innebär både en fördel för förvärvaren av de tillgångar som omfattas av den omtvistade försäljningen och en förlust av medel för statsbudgeten.

182 I den mån Republiken Grekland gör gällande att skatt endast kunde tas ut på ”överlåtelsen av gruvrättigheter” enligt den grekiska gruvlagen (artikel 173.1 i den grekiska gruvlagen), konstaterar tribunalen, med tillämpning av den rättspraxis som anges i punkt 137 ovan, att nämnda argument inte kan tas upp till sakprövning.

183 Tribunalen avfärdar också Ellinikos Chrysos argument att stämpelskatten inte behövde betalas, eftersom det omtvistade avtalet inte var slutgiltigt. Det framgår nämligen, för det första, inte av någon bestämmelse i nämnda avtal att avtalet är preliminärt eller icke-definitivt. För det andra innehåller de bestämmelser som Ellinikos Chrysos åberopat (artiklarna 3 och 4 i nämnda avtal) endast klausuler om uppsägning av avtalet som gör att avtalet inte längre får rättsverkningar men vilket inte innebär att avtalet ska anses aldrig ha existerat. För det tredje anges i artikel 9 i avtalet uttryckligen att avtalet träder i kraft den dag då lagen om ratificering offentliggörs i *Republiken Greklands officiella tidning*.

184 Tribunalen avfärdar därför den första grundens andra del även vad avser den andra stödåtgärden.

– Den andra delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret om snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan medlemsstaterna (mål T-233/11)

185 Republiken Grekland har bestritt att det föreligger en risk för snedvridning av konkurrensen vad avser den andra stödåtgärden. Republiken Grekland har härvid hänvisat till sina argument avseende den första grundens tredje del, rörande den första stödåtgärden.

186 Eftersom den andra stödåtgärden är knuten till den första stödåtgärden och tribunalen, vad avser den första stödåtgärden, har funnit att villkoret om snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan medlemsstaterna är uppfyllt, finner tribunalen att detta villkor även är uppfyllt vad avser den andra stödåtgärden, och detta av samma skäl som angetts som svar på argumenten angående den första grundens tredje del avseende den första stödåtgärden, såsom framgår av punkterna 165-172 ovan.

Den andra grunden: Felaktig tolkning och tillämpning av artikel 14.1 andra meningen i förordning nr 659/1999 och åsidosättande av principerna om proportionalitet, lojalt samarbete, rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar (mål T-233/11)

187 Republiken Grekland har med utgångspunkt från ordalydelsen i artikel 14.1 andra meningen i förordning nr 659/1999 och innehållet i kommissionens handling av den 7 juni 2005 med rubriken ”Handlingsplan för statligt stöd – Mindre men bättre riktat statligt stöd: en plan för reform av det statliga stödet 2005–2009” (KOM(2005) 107 slutlig) ifrågasatt lagenligheten av kommissionens beslut att begära att stödet ska återkrävas. Republiken Grekland har härvid gjort gällande att kommissionen överskridit sitt utrymme för skönsmässig bedömning och åsidosatt principerna om proportionalitet, lojalt samarbete och skydd för berättigade förväntningar. Republiken Grekland har understrukit att skyldigheten att återkräva 15,34 miljoner euro riskerar att fördröja en direktinvestering i Grekland på 850 miljoner euro, vilket försvagar tillväxten och konkurrensen, istället för att stärka den i en tid då

landet är i allvarlig ekonomisk kris. Kommissionen har således begått ett fel i sin intresseavvägning mellan risken för snedvridning av konkurrensen och de positiva följderna av att de aktuella gruvorna fortsätter sin verksamhet, vilket strider mot ovannämnda principer.

188 Kommissionen har bestritt dessa argument.

189 Det ska inledningsvis erinras om att artikel 14.1 i förordning nr 659/1999 har följande lydelse:

”Vid negativa beslut i fall av olagligt stöd skall kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren … Kommissionen skall inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i [unionsrätten].”

190 Tribunalen vill dessutom erinra om att den logiska följden av att ett stöd har konstaterats vara olagligt är att stödet undanröjs genom återkrav för att på så sätt återställa den tidigare situationen, vilket innebär att stödmottagaren förlorar den fördel som han faktiskt har erhållit i förhållande till sina konkurrenter. Genom att återbetala stödet förlorar mottagaren de fördelar han åtnjöt på marknaden i förhållande till sina konkurrenter, och den situation som förelåg före utbetalningen av stödet återställs (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 mars 2012, kommissionen/Italien, C-243/10, REU, EU:C:2012:182, punkt 35 och där angiven rättspraxis).

191 Av denna funktion som återbetalningen fyller följer även att kommissionen i allmänhet, om det inte föreligger exceptionella omständigheter, inte överskrider sin befogenhet att göra en skönsmässig bedömning när den begär att medlemsstaten ska återkräva det olagligen beviljade stödet, eftersom kommissionen därigenom enbart återställer den tidigare situationen (dom av den 9 september 2009, Diputación Foral de Álava m.fl./kommissionen, T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 och T-270/01, REG, EU:T:2009:315, punkt 373).

192 Vad för det första rör påståendet om åsidosättande av proportionalitetsprincipen stämmer det att denna kräver att rättsakter från unionens institutioner inte går utöver vad som är ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet. När det finns flera ändamålsenliga åtgärder att välja mellan ska den åtgärd väljas som är minst ingripande (dom Diputación Foral de Álava m.fl./kommissionen, punkt 191 ovan, EU:T:2009:315, punkt 374).

193 Återkrav av olagligt stöd kan emellertid i princip inte betraktas som en oproportionerlig åtgärd i förhållande till målen med fördragets bestämmelser om statligt stöd, med hänsyn till att syftet med återkravet är att återställa den tidigare situationen (se dom Diputación Foral de Álava m.fl./kommissionen, punkt 191 ovan, EU:T:2009:315, punkt 372 och där angiven rättspraxis).

194 Tribunalen konstaterar att Republiken Grekland i förevarande fall endast hänvisat till proportionalitetsprincipen utan att närmare förklara på vilket sätt denna princip har åsidosatts, trots att ett sådant påstående i enlighet med de principer det erinrats om i punkterna 192 och 193 ovan kräver stöd i särskilt övertygande argument. Denna invändning kan således inte tas upp till sakprövning, med hänsyn till rättspraxis, av vilken det framgår att artikel 44.1 c i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991 kräver en ”kortfattad framställning av grunderna”, varvid ett sådant krav även gäller för invändningar som åberopas till stöd för en grund (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 oktober 2012, Arbos/kommissionen, T-161/06, EU:T:2012:573, punkt 22 och där angiven rättspraxis). Av rättspraxis framgår även att ett rent påstående att en unionsrättslig princip åsidosatts, utan att det anges vilka faktiska och rättsliga omständigheter som detta påstående grundas på, inte uppfyller kraven i artikel 44.1 c i samma rättegångsregler (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 september 2009, El Morabit/rådet, T-37/07 och T-323/07, EU:T:2009:296, punkt 27).

195 Vad för det andra rör påståendet om åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, framgår det av fast rättspraxis att rätten att göra anspråk på skydd enligt nämnda princip tillkommer varje person som befinner sig i en situation där unionsadministrationen, genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar (se dom av den 21 juli 2011, Alcoa Trasformazioni/kommissionen, C-194/09 P, REU, EU:C:2011:497, punkt 71 och där angiven rättspraxis). Tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter från behörig och tillförlitlig källa utgör, oavsett i vilken form de har lämnats, en sådan försäkran. Däremot kan ingen med framgång göra gällande att denna princip har åsidosatts om administrationen inte har gett någon tydlig försäkran (se dom av den 14 februari 2006, TEA-CEGOS m.fl./kommissionen, T-376/05 och T-383/05, REG, EU:T:2006:47, punkt 88 och där angiven rättspraxis).

196 Av denna princip, som gör sig särskilt gällande i frågor om kontroll av statligt stöd enligt artikel 14 i förordning nr 659/1999, följer att skyddet för stödmottagarens berättigade förväntningar kan göras gällande på villkor att stödmottagaren, genom ett positivt handlande från kommissionen, erhållit tillräckligt tydliga försäkringar vilka gjort det möjligt att anta att en åtgärd inte kan anses utgöra statligt stöd, i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (dom av den 30 november 2009, Frankrike/kommissionen, T-427/04 och T-17/05, REG, EU:T:2009:474, punkt 261). När kommissionen inte uttryckligen tagit ställning till en åtgärd som anmälts till denna medför däremot inte principen om skydd för stödmottagarens berättigade förväntningar att kommissionens inaktivitet skulle hindra att stödet återkrävs (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 november 2004, Demesa och Territorio Histórico de Álava/kommissionen, C-183/02 P och C-187/02 P, REG, EU:C:2004:701, punkt 44).

197 Det kan visserligen inte uteslutas att en mottagare av ett olagligt stöd kan åberopa exceptionella omständigheter som medför att han har berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt och av detta skäl kan motsätta sig att återbetala det (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 september 1998, BFM och EFIM/kommissionen, T-126/96 och T-127/96, REG, EU:T:1998:207, punkt 70, dom av den 5 augusti 2003, P & O European Ferries (Vizcaya) och Diputación Foral de Vizcaya/kommissionen, T-116/01 och T-118/01, REG, EU:T:2003:217, punkterna 201 och 204, och dom Frankrike/kommissionen, punkt 196 ovan, EU:T:2009:474, punkt 263).

198 Däremot kan en medlemsstat, vars myndigheter har beviljat stöd i strid med förfaranderegleрna i artikel 108 FEUF – i syfte att undandra sig skyldigheten att vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa ett beslut av kommissionen, genom vilket staten åläggs att återkräva stödet – inte åberopa att stödmottagarna har berättigade förväntningar. Att medge en sådan möjlighet skulle nämligen innebära att bestämmelserna i artiklarna 107 och 108 FEUF fråntas all ändamålsenlig verkan, eftersom de nationella myndigheterna på så sätt skulle kunna stödja sig på sitt eget rättsstridiga beteende för att frånta de beslut som kommissionen har antagit i enlighet med dessa bestämmelser i fördraget all verkan (dom av den 20 september 1990, kommissionen/Tyskland, C-5/89, REG, EU:C:1990:320, punkt 17, och dom av den 1 april 2004, kommissionen/Italien, C-99/02, REG, EU:C:2004:207, punkt 20). Nämnda medlemsstat kan inte heller åberopa rättssäkerhetsprincipen i detta syfte (dom av den 14 september 1994, Spanien/kommissionen, C-278/92-C-280/92, REG, EU:C:1994:325, punkt 76).

199 Republiken Grekland kan således inte åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar för att undgå sin skyldighet att återkräva stödet, eftersom denna stat har beviljat stödet i strid mot förfaranderegleрna i artikel 108 FEUF.

200 Vad för det tredje avser påståendet om åsidosättande av principen om lojalt samarbete framgår det av artikel 4.3 FEU att unionen och medlemsstaterna i enlighet med denna princip ska respektera och bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av fördragen.

201 Principen om lojalt samarbete anses innebära att den medlemsstat till vilken ett beslut att återkräva ett olagligt stöd riktar sig är skyldig att vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att beslutet verkställs, så att erforderliga belopp verkligen återbetalas (se, för ett liknande resonemang, dom av den

29 mars 2012, kommissionen/Italien, C-243/10, EU:C:2012:182, punkt 35 och där angiven rättspraxis). Denna princip kan däremot inte åberopas för att befria medlemsstaten från dess skyldighet att återkräva detta stöd.

202 Såsom tribunalen erinrat om i punkt 190 ovan är den logiska följden av att ett stöd har konstaterats vara olagligt att stödet undanröjs genom återkrav för att på så sätt återställa den tidigare situationen. Enligt artikel 14 i förordning nr 659/1999 är kommissionen dessutom skyldig att ålägga medlemsstaten att vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva det olagliga stödet om den har konstaterat att stödet är oförenligt med den inre marknaden, utom om återkravet skulle strida mot en allmän princip i unionsrätten. Dessutom har den berörda medlemsstaten, inom ramen för skyldigheten till lojalt samarbete som ömsesidigt åligger kommissionen och medlemsstaterna, i fråga om genomförandet av fördragets bestämmelser om statligt stöd, till och med en skyldighet att beräkna det exakta stödbelopp som ska återbetalas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2014, Grekland/kommissionen, T-52/12, EU:T:2014:677, punkt 197 och där angiven rättspraxis).

203 Tribunalen finner därför att Republiken Grekland inte kan åberopa principen om lojalt samarbete för att undandra sig sin skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa kommissionens beslut att Republiken Grekland ska återkräva stödet.

204 Dessutom kan Republiken Grekland inte åberopa kommissionens handling med rubriken ”Handlingsplan för statligt stöd – Mindre men bättre riktat statligt stöd: en plan för reform av det statliga stödet 2005–2009” som stöd för förevarande grund. Tribunalen konstaterar härmed, i likhet med kommissionen, att nämnda handling endast utgör en plan för utveckling av kommissionens politik avseende statligt stöd, vilken inte binder kommissionen i dess tillämpning av artikel 107 FEUF och akter som genomför nämnda politik på olika områden, såsom gruppundantagsförordningar eller förordningar angående stöd till små och medelstora företag, regionalt investeringsstöd eller sysselsättningsstöd eller riktlinjer och rambestämmelser som kommissionen antar.

205 I den del Republiken Grekland åberopar den omständigheten att ett eventuellt återkrav av det olagliga stödet kan leda till att en direktinvestering i landet går förlorad, vill tribunalen påpeka att en sådan omständighet, om den anses styrkt, hade kunnat beaktas av kommissionen inom ramen för dess bedömning huruvida detta stöd är förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.2 och 107.3 FEUF eller med riktlinjerna angående regionalt investeringsstöd, miljöskyddsstöd eller sysselsättningsstöd. Republiken Grekland har emellertid inte påstått att kommissionen åsidosatt nämnda bestämmelser.

206 Talan kan således inte bifallas såvitt avser Republiken Greklands andra grund.

Den tredje grunden: Otillräcklig och motsägelsefull motivering samt åsidosättande av artikel 296 FEUF (mål T-233/11)

207 Republiken Grekland har kritiserat motiveringen i det angripna beslutet vad gäller fyra avgörande punkter.

208 Republiken Grekland anser för det första att kommissionen har gett en otillräcklig motivering till fastställandet av den första stödåtgärden, i skälen 105-107 i det angripna beslutet, eftersom kommissionen inte förklarat på vilket sätt de helt privata medel som Ellinikos Chrysos betalat direkt till TVX Hellas innebär en direkt eller indirekt förlust av grekiska statens medel som denna är ansvarig för.

209 Republiken Grekland har för det andra hävdat att kommissionen har gett en otillräcklig motivering, i skälen 117 och 123 i det angripna beslutet, till fastställandet av den andra stödåtgärden och till varför kommissionen ansett att både skatten för överlåtelsen av äganderätten till Kassandragruvorna och

skatten för överlåtelsen av de aktuella markområdena skulle erläggas, istället för att förklara att detta endast gäller den förstnämnda skatten, varvid kommissionen inte gett uttryck för en egen ståndpunkt i detta avseende.

210 Republiken Grekland har för det tredje gjort gällande att kommissionen, i skäl 126 i det angripna beslutet, inte förklarat varför regeln om stöd av mindre betydelse inte kan tillämpas separat på var och en av stödåtgärderna som kommissionen definierat.

211 Republiken Grekland har för det fjärde gjort gällande att kommissionen gjort en motsägelsefull och otydlig bedömning vad gäller gruvornas värde samt beaktat värderingen i expertutlåtandet på ett selektivt sätt, på följande punkter:

— Negativt värde för Olympias-gruvan. Kommissionen har härvid grundat sig på en egen bedömning som strider mot vetenskap och branschföreskrifter vad gäller vilken möjlighet gruvägaren har att bedriva verksamhet i denna gruva, beroende på guldkursens svängningar (skäl 69 i det angripna beslutet).

— Kostnaderna för anställningsskydd och miljöskydd samt underhåll har inte beaktats vad avser Stratoni-gruvan, medan så har skett vad avser Olympias-gruvan, trots att ingen av de båda gruvorna var i drift vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen (skäl 77 i det angripna beslutet).

— Beaktande av försäljningspriset från år 1995 för beräkningen av markområdenas värde men inte för beräkningen av det samlade priset vad avser den omtvistade försäljningen (skälen 54-57, 86 och 87 i det angripna beslutet).

— Definitionen av den relevanta marknaden och dess geografiska omfattning, med hänsyn till skillnader i vilka metaller och malmtyper som verkligen utvinns i gruvorna.

212 Kommissionen har bestritt Republiken Greklands argument.

213 Enligt fast rättspraxis ska den motivering som erfordras enligt artikel 296 FEUF anpassas efter vilket slags rättsakt det är fråga om och i vilket sammanhang den antagits. Av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att unionsdomstolen ges möjlighet att pröva rättsaktens lagenlighet och så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden så att de kan tillvarata sina rättigheter och kan bedöma huruvida beslutet är välgrundat. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 296 FEUF inte ska ske endast utifrån motiveringens lydelse, utan även utifrån det sammanhang i vilket den ingår och samtliga rättsregler på det aktuella området (dom av den 2 april 1998, kommissionen/Sytraval och Brink's France, C-367/95 P, REG, EU:C:1998:154, punkt 63, och dom av den 30 november 2011, Sniace/kommissionen, T-238/09, EU:T:2011:705, punkt 37). I synnerhet är kommissionen inte skyldig att ta ställning till samtliga argument som de berörda parterna har åberopat inför den i ett förfarande för kontroll av statligt stöd, utan det räcker att ange de omständigheter och rättsliga överväganden som är av väsentlig betydelse för beslutets utformning (dom av den 1 juli 2008, Chronopost och La Poste/UFEX m.fl., C-341/06 P och C-342/06 P, REG, EU:C:2008:375, punkt 96, och dom av den 3 mars 2010, Freistaat Sachsen m.fl./kommissionen, T-102/07 och T-120/07, REU, EU:T:2010:62, punkt 180).

214 Tribunalen vill dessutom erinra om att motiveringsskyldigheten utgör en väsentlig formföreskrift som ska särskiljas från frågan huruvida motiveringen är välgrundad, vilken ska hänföras till frågan huruvida den omtvistade rättsakten är lagenlig i materiellt hänseende (dom av den 22 mars 2001, Frankrike/kommissionen, C-17/99, REG, EU:C:2001:178, punkt 35). Av detta följer att i den del syftet med sökandenas invändningar är att ifrågasätta huruvida det angripna beslutet är välgrundat på de

aktuella punkterna, vilka dessutom redan har prövats vad rör den första grunden för förevarande talan, finner tribunalen att de saknar relevans för förevarande grund (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 2006, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid och Federación Catalana de Estaciones de Servicio/kommissionen, T-95/03, REG, EU:T:2006:385, punkt 107).

215 Republiken Greklands syfte med att invända mot motiveringen i skäl 106 i det angripna beslutet är således i själva verket att ifrågasätta kommissionens bedömning vad avser villkoret om användning av allmänna medel och statens ansvar för stödåtgärden. Tribunalen anser därför att detta argument är verkningslöst inom ramen för förevarande grund. Såsom framgår av punkt 208 ovan har Republiken Grekland i vilket fall som helst haft möjlighet att få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden, så att den kan tillvarata sina rättigheter och kontrollera huruvida beslutet är välgrundat. Såsom framgår av punkterna 146-156 ovan har tribunalen kunnat kontrollera om det angripna beslutet är lagenligt i detta avseende. Tribunalen finner därför, med tillämpning av i punkterna 213 och 214 ovan angiven rättspraxis, att det angripna beslutet är tillräckligt motiverat i detta avseende.

216 Vad avser förekomsten av den andra stödåtgärden och skälen till att kommissionen ansett att både skatten för överlåtelsen av äganderätten till Kassandragruvorna och skatten för överlåtelsen av äganderätten till de aktuella markområdena skulle erläggas, påpekar tribunalen att kommissionen har gett en tillräcklig förklaring av varför den förstnämnda skatten skulle erläggas genom att hänvisa till de nämnda gruvornas positiva värde vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen.

217 Det ska vidare påpekas att kommissionen, i skäl 123 i det angripna beslutet, har angett att Republiken Grekland medgett att en skatt på mellan 7 procent och 9 procent verkligen tagits ut vid all markförsäljning, oberoende om det är en försäljning av företagstillgångar eller privatpersoners tillgångar. I samma skäl har kommissionen preciserat att den mottagit två inbördes motstridiga skrivelser i frågan, den ena från finansministeriet (som är behörigt i skattefrågor) och den andra från miljöministeriet (som är behörigt i gruvfrågor). Kommissionen påpekade denna motsägelse för de grekiska myndigheterna utan att få något definitivt svar. Kommissionen valde därför att grunda sig på den information som den hade att tillgå, och särskilt skrivelsen från finansministeriet (som är behörigt i skattefrågor), i vilken det medges att denna skatt är tillämplig på den omtvistade försäljningen.

218 Det framgår av punkt 217 ovan att kommissionens resonemang om varför den valt en viss skattesats istället för en annan klart framgår av det angripna beslutet och att motiveringen således inte är otillräcklig i detta avseende.

219 Vad avser frågan huruvida regeln om stöd av mindre betydelse är tillämplig på en av de två stödåtgärderna, är Republiken Greklands syfte i själva verket att ifrågasätta huruvida beslutet är välgrundat i detta avseende, vilket är en fråga som redan behandlats i punkt 178 ovan. Tribunalen avfärdar därför Republiken Greklands argument i detta avseende.

220 Vad avser påståendet att kommissionen gjort en motsägelsefull och otydlig bedömning vad gäller gruvornas värde samt beaktat värderingen i expertutlåtandet på ett selektivt sätt finner tribunalen att Republiken Greklands syfte är att ifrågasätta huruvida kommissionens bedömning är välgrundad, varför detta argument är verkningslöst vad avser förevarande grund. Dessutom har Republiken Grekland kunnat försvara sig i detta avseende och tribunalen har kunnat utföra sin prövning, såsom framgår av punkterna 105-109 ovan. Skälen 75 och 76 i det angripna beslutet är således tillräckligt motiverade.

221 Vad avser påståendet att kommissionen i det angripna beslutet bortsett från underhållskostnaderna vad avser Stratoni-gruvan, finner tribunalen att Republiken Greklands argument sammanfaller med dess invändningar mot beräkningen av Kassandragruvornas värde. Dessa argument har bland annat prövats i punkterna 100 och 102 ovan, och tribunalen finner således att de är verkningslösa vad avser förevarande grund.

222 Vad avser frågan om beaktande av försäljningspriset från år 1995 för beräkningen av markområdenas värde istället för att utgå från det samlade priset för Kassandragruvorna, konstaterar tribunalen att syftet med detta argument i själva verket är att ifrågasätta huruvida kommissionens bedömning är välgrundad. Tribunalen hänvisar härvid till punkterna 90-109 och 116-130 ovan, och finner att detta argument är verkningslöst vad avser förevarande grund.

223 Vad slutligen avser villkoret om inverkan på konkurrensen och på handeln mellan medlemsstaterna, har domstolen slagit fast att även i fall då det framgår av de förhållanden under vilka stödet beviljades att det kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen, åligger det kommissionen att åtminstone redogöra för dessa omständigheter i motiveringen till sitt beslut (dom av den 6 september 2006, Portugal/kommissionen, C-88/03, REG, EU:C:2006:511, punkt 89, och dom kommissionen/Italien och Wam, punkt 165 ovan, EU:C:2009:272, punkt 49).

224 Kommissionen behöver inte göra en analys av det stödmottagande företagets marknadsandel på den nationella eller europeiska marknaden, av konkurrerande företags ställning eller av handelsflödena för varorna och tjänsterna i fråga mellan medlemsstaterna, om den redan har redogjort för hur konkurrensen snedvrids och handeln mellan medlemsstaterna påverkas genom stödet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 april 1998, Vlaams Gewest/kommissionen, T-214/95, REG, EU:T:1998:77, punkt 67, dom av den 15 juni 2005, Regione autonoma della Sardegna/kommissionen, T-171/02, REG, EU:T:2005:219, punkt 85, och dom av den 6 september 2006, Italien och Wam/kommissionen, T-304/04 och T-316/04, EU:T:2006:239, punkt 64).

225 Såsom anges i punkt 169 ovan behövde kommissionen nämligen inte göra en detaljerad analys av vilka metaller som verkligen producerades och exporterades vid tidpunkten för den omtvistade försäljningen, eftersom den, i sin prövning huruvida det aktuella villkoret är uppfyllt, endast behöver styrka att, och motivera varför, stödet stärkt det stödmottagande företagets ställning på marknaden vad avser den verksamhet det avser att ägna sig åt, vilket kommissionen har gjort i skäl 110 i det angripna beslutet. Beslutet innehåller således en tillräcklig motivering även i detta avseende.

226 Av det ovan anförda följer att förevarande grund ska avfärdas i dess helhet.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av rätten till försvar, åsidosättande av processuella rättigheter, maktmissbruk samt åsidosättande av principen om god förvaltning och av skyldigheten att göra en opartisk och omsorgsfull prövning (mål T-262/11)

227 Ellinikos Chrysos har i förevarande grund, i sin första invändning, påstått att dess rätt till försvar har åsidosatts, däribland vad gäller rätten att ta del av handlingarna i ärendet och rätten att yttra sig. Vidare görs gällande att artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har åsidosatts genom att den klagandes identitet inte angetts. Klagandens identitet är en uppgift som är viktig för att Ellinikos Chrysos ska kunna förbereda sitt försvar och bestrida den klagandes trovärdighet och berättigade intresse.

228 Ellinikos Chrysos har i sin andra invändning invänt mot att den grekiska gruvmyndigheten i det administrativa förfarandet tillåtits delta som berörd part, enligt definitionen i artikel 1 h i förordning nr 659/1999 och i fast rättspraxis, trots att denna myndighet inte har ett eget intresse som kan påverkas genom stödet.

229 Ellinikos Chrysos har i sin tredje invändning gjort gällande att kommissionen gjort sig skyldig till maktmissbruk samt åsidosatt principen om god förvaltning och sin skyldighet att agera omsorgsfullt och opartiskt. Kommissionen har enligt Ellinikos Chrysos använt en selektiv, partisk och godtycklig metod när den prövat parternas argument, varvid den missförstått bolagets argument och de faktiska omständigheterna. Bolaget har till stöd för sitt argument hänvisat till ett pressmeddelande från

kommissionen som offentliggjordes den 23 februari 2011 och i vilket kommissionen påstått att beslutet som konstaterar förekomsten av ett statligt stöd bygger på expertutlåtandet och att Kassandragruvornas värde bedömts uppgå till 25 miljoner euro i detta utlåtande, trots att nämnda belopp bygger på kommissionens värdering. Kommissionen valde att korrigera nämnda pressmeddelande direkt i texten, istället för att upprätta en separat ändring. Dessutom har det administrativa förfarandet genomförts på ett felaktigt sätt genom att kommissionen åsidosatt sin skyldighet att agera omsorgsfullt och opartiskt, vilket skett genom att kommissionen bortsett från tillgångarnas verkliga värde, trots att den hade tillgång till tillräcklig bevisning i ärendet.

230 Kommissionen har bestritt dessa invändningar.

231 Det ska understrykas att stödmottagaren inte i någon bestämmelse avseende förfarandet för kontroll av statligt stöd ges en särskild roll bland dem som är berörda. Det kan vidare påpekas att förfarandet för kontroll av statligt stöd inte är ett förfarande som har inletts ”mot” stödmottagaren och som innebär att denna kan göra anspråk på sådana rättigheter som i sig är lika omfattande som rätten till försvar. Även om stödmottagaren inte har ställning som part i förfarandet, har denna dock tillerkänts vissa processuella rättigheter i rättspraxis. Syftet med dessa rättigheter är att göra det möjligt för stödmottagaren att lämna information till kommissionen och att göra gällande sina argument (dom Scott/kommissionen, punkt 130 ovan, EU:T:2003:113, punkt 54).

232 Enligt denna rättspraxis har berörda personer i huvudsak rollen som informationskälla för kommissionen i det administrativa förfarandet enligt artikel 108.2 FEUF (dom av den 22 oktober 1996, Skibsværftsforeningen m.fl./kommissionen, T-266/94, REG, EU:T:1996:153, punkt 256, och dom av den 25 juni 1998, British Airways m.fl./kommissionen, T-371/94 och T-394/94, REG, EU:T:1998:140, punkt 59).

233 Ellinikos Chrysos har, som stödmottagare i det aktuella ärendet, beretts tillfälle att yttra sig och har kunnat framföra sina synpunkter på kommissionens och den berörda medlemsstatens förklaringar och lämna information till kommissionen, vilket på korrekt sätt har beaktats i det administrativa förfarandet. Kommissionen har således tagit full hänsyn till bolagets processuella rättigheter i förevarande fall.

234 Vad avser den första invändningen om att den klagandes identitet inte har angetts, delar tribunalen kommissionens slutsats att det inte föreligger någon bestämmelse som ålägger kommissionen att ange den klagandes eller någon annan källas identitet till de berörda parterna. Ellinikos Chrysos saknar således stöd för sitt påstående att kommissionen begått ett förfarandefel i detta avseende.

235 Tribunalen anser att den andra invändningen angående att den grekiska gruvmyndigheten tillåtits delta i det administrativa förfarandet som berörd part är verkningslös. Artikel 108.2 FEUF ger nämligen direkt stöd för att ett sådant organ kan delta som berörd part och denna omständighet påverkar på intet sätt Ellinikos Chrysos ställning eller processuella rättigheter i det aktuella förfarandet.

236 Vad avser den tredje invändningen med påstående om att kommissionen gjort sig skyldig till maktmissbruk samt åsidosatt principen om god förvaltning och sin skyldighet att agera omsorgsfullt och opartiskt, konstaterar tribunalen till att börja med att Ellinikos Chrysos otillräckligt motiverade argument inte styrker att kommissionen åsidosatt omsorgsplikten och principen om god förvaltning. Det framgår nämligen av en materiell prövning av målet att kommissionen korrekt beräknat värdet på samtliga tillgångar som ingick i den omtvistade försäljningen, tillämpat ”privat investerare”-kriteriet och använt sig av samtliga upplysningar den hade tillgång till för att uppfylla sin skyldighet att korrekt beräkna nämnda värde.

237 Vad avser påståendet om maktmissbruk från kommissionens sida erinrar tribunalen om att enligt fast rättspraxis innebär en rättsakt maktmissbruk endast om det på grundval av objektiva, relevanta och samstämmiga uppgifter framgår att den har antagits uteslutande, eller åtminstone huvudsakligen, för

att uppnå andra mål än de som angetts eller för att kringgå ett förfarande som särskilt föreskrivs i fördraget för att komma till rätta med situationen i det konkreta fallet (se dom av den 4 december 2013, kommissionen/rådet, C-121/10, REU, EU:C:2013:784, punkt 81 och där angiven rättspraxis).

238 Ellinikos Chrysos har härvid endast kommit med mycket allmänna och ej underbyggda påståenden. Bolaget har endast påstått att det förekommit ett fel i ett pressmeddelande från kommissionen som offentliggjordes den 23 februari 2011, vilket, såsom bolaget medgett, ändrats efter dess påpekanden. Det är således uppenbart att de villkor som uppställts i den rättspraxis som anges i punkt 237 ovan inte är uppfyllda i förevarande fall.

239 Talan i de två målen kan således inte vinna bifall såvitt avser den fjärde grunden och ska därför ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

240 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökandena ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökandena har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen)

följande:

1) Målen T-233/11 och T-262/11 förenas vad gäller domen.

2) Talan ogillas i båda målen.

3) I mål T-233/11 ska Republiken Grekland bära sina rättegångskostnader och ersätta Europeiska kommissionens rättegångskostnader.

4) I mål T-262/11 ska Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomixanias Chrysou bära sina rättegångskostnader och ersätta kommissionens rättegångskostnader.

Prek Labucka Kreuschitz

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 9 december 2015.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten 2

1. Faktiska omständigheter 2

2. Relevanta avtalsbestämmelser 3

3. Administrativt förfarande 4

4. Det angripna beslutet 5

Förfarandet och parternas yrkanden 7

Rättslig bedömning 8

1. Upptagande till sakprövning 8

2. Prövning i sak 10

Sammanfattning av grunderna för talan om ogiltigförklaring 10

Den första grunden: Felaktig tolkning och tillämpning av artiklarna 107.1 FEUF och 108.2 FEUF samt felaktigheter i bedömningen av de faktiska omständigheterna rörande förekomsten av ett stöd (målen T-233/11 och T-262/11) 11

Den första stödåtgärden 11

– Inledande synpunkter 11

– Den andra delgrunden: Felaktig bedömning av villkoret om förekomst av en fördel 11

– Den första delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret om användning av statliga medel 22

– Den tredje delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret om snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan medlemsstaterna (mål T-233/11) 25

Den andra stödåtgärden 27

– Den första delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret att det måste föreligga en fördel (målen T-233/11 och T-262/11) 27

– Den andra delgrunden: Fel i bedömningen av villkoret om snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan medlemsstaterna (mål T-233/11) 28

Den andra grunden: Felaktig tolkning och tillämpning av artikel 14.1 andra meningen i förordning nr 659/1999 och åsidosättande av principerna om proportionalitet, lojalt samarbete, rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar (mål T-233/11) 28

Den tredje grunden: Otillräcklig och motsägelsefull motivering samt åsidosättande av artikel 296 FEUF (mål T-233/11) 31

Den fjärde grunden: Åsidosättande av rätten till försvar, åsidosättande av processuella rättigheter, maktmissbruk samt åsidosättande av principen om god förvaltning och av skyldigheten att göra en opartisk och omsorgsfull prövning (mål T-262/11) 34

Rättegångskostnader 36